

Briselē, 2025. gada 21. maijā
(OR. en)

9018/25

COMPET 378
MI 303
ENFOCUSTOM 87
ENER 147
DIGIT 94
IND 151
EMPL 195
TRANS 196
ENV 382

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2025. gada 21. maijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2025) 500 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Vienotais tirgus – Eiropas vietējais tirgus nepastāvīgā pasaulē Stratēģija, kā vienoto tirgu padarīt vienkāršu, netraucētu un spēcīgu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 500 final.

Pielikumā: COM(2025) 500 final

Briselē, 21.5.2025.
COM(2025) 500 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Vienotais tirgus – Eiropas vietējais tirgus nepastāvīgā pasaulē

Stratēģija, kā vienoto tirgu padarīt vienkāršu, netraucētu un spēcīgu

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Vienotais tirgus – Eiropas vietējais tirgus nepastāvīgā pasaulē

Stratēģija, kā vienoto tirgu padarīt vienkāršu, netraucētu un spēcīgu

Vienotais tirgus ir Eiropas vietējais tirgus. Tas ir spēcīgs izaugsmes, labklājības un solidaritātes katalizators. Eiropas tirgus, kura IKP ir 18 triljoni EUR¹, ir otrs lielākais ekonomikas reģions pasaulē, kas veido gandrīz 18 % no pasaules ekonomikas² un nodrošina Eiropas Savienībai mērogu, spēku un elastību. Apvienojot 30 valstis³, 450 miljonus patērētāju un 26 miljonus uzņēmumu⁴, Eiropas tirgus sniedz piekļuvi plašam produktu, pakalpojumu un investīciju iespēju klāstam. Tas līdzsvaroti nodrošina gan iespējas uzņēmumiem un iedzīvotājiem, gan darba ņēmēju un patērētāju tiesību aizsardzību. Eiropas tirgus arī sniedz stabilitāti un paredzamu investīciju un uzņēmējdarbības vidi, kuras pamatā ir tiesiskums. Eiropas tirgus iemieso sociālās tirgus ekonomikas vērtības, kas nodrošina brīvību un labklājību visiem.

Vienotais tirgus rada labklājību un ir Eiropas konkurētspējas galvenais virzītājspēks. Tas ir palielinājis ES IKP vismaz par 3–4 %⁵ un radījis 3,6 miljonus darbvieta⁶, sniedzot lielus pozitīvus ieguvumus visām dalībvalstīm. Vienotā tirgus pilnveidošana divkārtotu jau radītos ieguvumus⁷. Lai reaģētu uz ģeopolitiskajām problēmām, Eiropas tirgus potenciāls ir pilnībā jāizmanto un ražīgums jāpalielina straujāk par pašreiz vērojamo gauso 1 % pieaugumu⁸. Kā atzīts Enriko Letas, Mario Dragi un Sauli Nīnistes novērtējumos, vienotais tirgus ir jāizmanto, lai atgūtu konkurētspēju⁹, kas vajadzīga, lai aizsargātu Eiropas sociālo modeli, atbalstītu pāreju uz tīru enerģiju¹⁰, kā arī panāktu mūsu stratēģisko suverenitāti¹¹ un drošību¹².

Laikā, kad pasaule tiek ierauta ekonomiskās nenoteiktības periodā, ko izraisa ģeopolitiskās problēmas un ar tirdzniecību saistīta spriedze, Eiropas tirgus ir mūsu stabilitātes un noturības stūrakmens. Tas ļauj absorbēt satricinājumus un pasargā ES

¹ Eurostat (2024), "[Gross domestic product at market prices](#)".

² SVF, Ziņojums par pasaules ekonomikas perspektīvām, 2024. gada oktobris.

³ Vienotais tirgus aptver 27 ES dalībvalstis un trīs EEZ EBTA valstis (Islandi, Lihtenšteinu un Norvēģiju), kopā – 30 iesaistītās valstis.

⁴ Kopš 2023. gada novembra Eurostat uzņēmējdarbības strukturālā statistika ietver arī datus par papildu NACE sadaļām (K, P, Q, R un S96. sadaļu). Šīs papildu NACE sadaļas aptver uzņēmumus tādās nozarēs kā finanšu un apdrošināšanas darbības, izglītība, cilvēka veselība un sociālais darbs. Saskaņā ar Eurostat datiem, kuros ir iekļautas šīs papildu NACE sadaļas, 2023. gadā Eiropas Savienībā bija aptuveni 32 miljoni uzņēmumu. "[Enterprises by detailed NACE Rev. 2 activity and special aggregates](#)", 2023. Avots: Eurostat.

⁵ Strathof et al. (2008), Mayer et al. (2018), Mion un Ponattu (2019).

⁶ Muller et al. (2017).

⁷ Fontagné un Yotov (2025). Pieņemot, ka visās vienotā tirgus nozarēs tiks panākts tirdzniecības izmaksu samazinājums 75 % apmērā, kas ir vissekmīgākais kādas nozares rezultāts.

⁸ Darba ražīguma atšķirība starp ES un ASV 2023. gadā bija 22 %, ko mēra pēc pirktspējas, kas korigēta attiecībā pret IKP par vienu nostrādāto stundu. Eiropas Komisija, 2025. gada ziņojums par vienoto tirgu un konkurētspēju.

⁹ Enriko Letas ziņojums "Daudz vairāk nekā tirgus".

¹⁰ Tīras rūpniecības kurss – kopīgs konkurētspējas un dekarbonizācijas ceļvedis, COM(2025) 85.

¹¹ Mario Dragi ziņojums "Eiropas konkurētspējas nākotne – Eiropas konkurētspējas stratēģija".

¹² Sauli Nīnistes ziņojums "Drošāk kopā – Eiropas civilās un militārās sagatavotības un gatavības stiprināšana".

uzņēmumus no globālas nenoteiktības un tirgus riskiem. Eiropieši ir cits cita pirmie partneri, kas savstarpēji apmainās ar Eiropā ražotiem produktiem un pakalpojumiem pāri dalībvalstu un reģionu robežām. Pasaulē, kurā kārtību nosaka ekonomiskās lielvaras, vienotajam tirgum ir izšķiroša nozīme kontinentālā mēroga konkurētspējas veidošanā, un tas ir nepieciešams tādu darbību īstenošanai, kuras paredzētas Konkurētspējas kompasā, kas ir šīs Komisijas vaduguns¹³. Atlikušo šķēršļu likvidēšana un vienotā tirgus paplašināšana uzlabo tirgus pieejamību, tai skaitā maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un inovatīviem un augošiem uzņēmumiem, un nodrošina lielāku izvēli par lētākām cenām. Taču vajadzīgi turpmāki uzlabojumi. Lai to panāktu, ir jāattīsta Eiropas tirgus, samazinot šķēršļus, kas kavē preču, pakalpojumu un kapitāla netraucētu apriti un cilvēku brīvu pārvietošanos. Šajā nolūkā ir arī jāstiprina Eiropas vērtības ķēdes, investīciju ekonomiskais pamatojums un pirmtirgi, kā arī jāizmanto pieejamie instrumenti, tai skaitā publiskais iepirkums. Spēcīga kohēzijas politika kopā ar efektīvu vienotu tirgu var garantēt patiesu iekļaušanu visā ES, nodrošinot, ka ikviens var attīstīties vietā, kuru viņš sauc par mājām.

Jāstiprina mūsu redzējums par vienkāršu, taisnīgu un netraucētu vienoto tirgu. Šā redzējuma pamatā ir vienošanās ar uzņēmumiem un iedzīvotājiem: brīvāka aprīte vienotajā tirgū un lielāka aizsardzība un iespēju došana Eiropas tirgū. Lai to panāktu, ir vajadzīgs konkrēts un ātrs progress būtiskajos politikas projektos, it īpaši attiecībā uz kapitāla, digitālajiem, enerģijas un telesakaru tirgiem, un īstenojami politikas pasākumi, kas tiek ievēroti un izpildīti Eiropas, valstu un reģionālā līmenī. Tāds vienmēr ir bijis mērķis, taču tagad tam jāklūst par konsekvētāku realitāti. Pašreizējā globālajā situācijā ir vajadzīga politiskā griba likvidēt atlikušos šķēršļus uz visiem laikiem, proti, Eiropas, valsts un reģionālā līmeņa dalībniekiem būs jāuzņemas atbildība un jāprasa tā citam no cita. Lai šoreiz nodrošinātu visaptverošus rezultātus, ir vajadzīga jauna pieeja, kas neparedz papildu noteikumu ieviešanu. Tā vietā visiem ir jārikojas ar lielāku vērienu un apņemšanos panākt šādus rezultātus. Ir pienācis laiks uzlabot Eiropas tirgus darbību. Ir pienācis laiks izvēlēties Eiropu.

Jauna metode Eiropas tirgum

Šī stratēģija piedāvā jaunu pieeju Eiropas tirgus turpmākai attīstībai. Tā sastāv no tālāk norādītajiem pīlāriem.

Mazāk šķēršļu: kopīgi un mērķtiecīgi centieni likvidēt viskaitīgākos jeb desmit nopietnākos vienotā tirgus šķēršļus. Vienoto tirgu joprojām ierobežo pārāk daudz šķēršļu, kas nelabvēlīgi ietekmē tirdzniecību un investīcijas¹⁴. Tie visi ir jālikvidē. Taču jānosaka prioritātes. Tāpēc šajā stratēģijā mēs ierosinām kā pirmo prioritāti noteikt 10 kaitīgāko vienotā tirgus šķēršļu likvidēšanu.

Lielāks vēriens: jauna pieeja Eiropas pakalpojumu tirgu veicināšanai. Lai noteiktu vērienīgākus mērķus un panāktu saskaņotību, ir vajadzīga jauna pieeja Eiropas pakalpojumu tirgu stiprināšanai. Ir steidzami jāuzlabo dinamika vienotajā pakalpojumu tirgū un jāatzīst tā izšķirīgā nozīme. Ierosinātā nozaru pieeja paredz koncentrēšanos uz konkrētām pakalpojumu nozarēm, kas varētu sniegt vislielāko ekonomisko pievienoto vērtību un kas ir būtiskas divējādās pārkārtošanās kontekstā. Tas bija jāpaveic jau sen.

¹³ COM(2025) 30.

¹⁴ Eiropas Komisija. 2025. gada ziņojums par vienoto tirgu un konkurētspēju, COM(2025) 26.

Lielāks uzsvars uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), tai skaitā inovatīviem jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem. MVU un mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi (MVKU) ir to vidū, kurus visvairāk skar tirgus regulatīvā un administratīvā sadrumstalotība un kuri var gūt vislielāko labumu no ciešāk integrēta Eiropas tirgus. Šajā stratēģijā ir ierosināti vairāki pasākumi, kas ļauj MVU pēc iespējas efektīvāk izmantot Eiropas tirgu. To papildinās īpaša jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija.

Efektīvāka digitalizācija: dalībvalstīm un ES ir jāstrādā saskaņoti. Digitalizācija var veicināt kopīgu pārvaldību un paātrināt darījumu veikšanu Eiropas Savienībā. Tādējādi digitālie rīki nodrošina optimālu vienotā tirgus darbību, un tiem ir izšķiroša nozīme politikas pasākumu lietderīgā un efektīvā īstenošanā. Šī prioritāte ir cieši saistīta ar Eiropas mērķi attiecībā uz vienkāršošanu.

Lielāka vienkāršošana: tūlītēja rīcība ar nolūku samazināt birokrātiju un vienkāršot procesus. *Omnibus* pakete, kas pievienota šai stratēģijai, ir vērsta uz uzņēmumu vēlmju apmierināšanu ar šādiem pasākumiem: mazu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu definīcijas ieviešana, lai pielāgotu regulējumu to vajadzībām, pāreja no dokumentos balstīta vienotā tirgus uz datus balstītu vienoto tirgu un ārkārtas risinājuma nodrošināšana produktiem, kuriem vajadzīga piekļuve tirgum. Kopumā būtu jācenšas panākt tādu vienkāršošanu, kas samazina izmaksas, palielina ražīgumu un uzlabo vienotā tirgus darbību, vienlaikus saglabājot mūsu vērienīgos mērķus klimata un ilgtspējas jomā, kā arī sociālo atbildību. Ir vajadzīgi vienkārši noteikumi, kas atvieglo izaugsmi un uzņēmējdarbību vienotajā tirgū¹⁵. Vienotā tirgus vadošajam principam vajadzētu būt “vienu standartu pieņem, 27 – atceļ”.

Efektīvāka īstenošana un izpildes panākšana: labi funkcionējošs Eiropas tirgus ir ES un dalībvalstu kopīga atbildība. Vienotā tirgus darbības pamatā ir pieņemto politikas pasākumu pārdomāta īstenošana un izpilde, un šim nolūkam ir vajadzīgas spēcīgas iestādes un tiesiskuma ievērošana. Joprojām ir svarīgi, lai noteikumi, par kuriem panākta vienošanās, tiktu faktiski izpildīti. Šajā sakarā vajadzīga proaktīva rīcība, kas novērstu jaunu šķēršļu radīšanu, kopīgs darbs pie noteikumu interpretācijas un piemērošanas un vajadzības gadījumā arī juridiski korektīvie pasākumi ar mērķi nodrošināt stabilu darbības vidi, kurā tiesību akti tiek piemēroti efektīvi un viendabīgi, nodrošinot konkurences priekšrocības ES un dalībvalstīm. Šā mērķa sasniegšanai vajadzīgi arī izlēmīgi izpildes pasākumi, tai skaitā sistemātiskākas pārkāpumu procedūras.

Lielāka līdzatbildība: iesaistes palielināšana politiskajā un valsts līmenī. Valstīm ir jāuzņemas lielāka atbildība, un visiem dalībniekiem visos pārvaldības līmeņos ir jāuzņemas nopietnas saistības. Dalībvalstis tiek mudinātas novērst jaunu šķēršļu ieviešanu, arī gadījumos, kad tās transponē ES noteikumus valsts tiesību aktos, un novērst regulatīvos un administratīvos šķēršļus reģionālā un valsts līmenī. Ir jānovērtē valsts plānoto pasākumu atbilstība ES tiesību aktiem un jānodrošina, ka šie pasākumi ir pārredzami citām dalībvalstīm un ieinteresētajām personām.

Lielāka sinerģija: paradigmas maiņa attiecībā uz ES izdevumiem. Pašlaik īsti nepastāv tieša saikne starp ES izdevumiem (kas vērsti uz investīcijām) un dalībvalstu regulatīvajām reformām, kuru mērķis ir likvidēt šķēršļus vienotajā tirgū vai veicināt Eiropas investīciju

¹⁵ “Vienkāršāka un ātrāka Eiropa: paziņojums par īstenošanu un vienkāršošanu”, COM(2025) 47 final.

ekonomisko pamatojumu un vērtības ķēdes. ES budžetu var potenciāli izmantot kā nozīmīgu atspēriena punktu tam, lai veicinātu valstu reformas, kas palīdz sasniegt vienotā tirgus politikas mērķus. Šādi varētu veicināt ES *acquis* intensīvāku īstenošanu, nekā tas notiek pašlaik, piemēram, atbalstot investīcijas administratīvo šķēršļu novēršanai, tai skaitā ar atbalstu, kas vērsts uz ES uzņēmumiem, darbvietām un komponentiem.

Lielāka aizsardzība: pasargāšana no negodīgas tirdzniecības prakses. Vienotā tirgus lielums, tā spēja absorbēt satricinājumus un augstie sociālie, vides un patērētāju aizsardzības standarti pasargā ES iedzīvotājus un uzņēmumus laikā, kad visā pasaulē pieaug nenoteiktība. Augsta patērētāju aizsardzības līmeņa nodrošināšana ir būtiska labi funkcionējošam vienotajam tirgum, un tā ir vajadzīga, lai nodrošinātu patērētāju uzticēšanos, juridisko noteiktību un vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem. Šajā kontekstā Eiropas tirgus, ko vajadzības gadījumā var aizsargāt, efektīvi izmantojot tirdzniecības aizsardzības instrumentus, piedāvā stabilizāciju un noturību, kas var pasargāt ES uzņēmumus no tirdzniecības traucējumiem un samazināt ārējo atkarību, it īpaši tad, ja tiek īstenoti mērķtiecīgi politikas pasākumi, kas veicina iekšzemes patēriņu un investīcijas.

1. nodaļa. Šķēršļu likvidēšana: pastiprināti centieni likvidēt desmit nopietnākos šķēršļus

Pamatojoties uz visaptverošām apspriedēm ar ieinteresētajām personām¹⁶, Komisija ir apzinājusi desmit nopietnākos vienotā tirgus šķēršļus, kuru likvidēšana ir šīs stratēģijas galvenā prioritāte. Šie šķēršļi bieži rodas kā pamatotu politikas pasākumu īstenošanas blaknes. Tāpēc šķēršļu likvidēšana nevājina vienotā tirgus mērķi ievērot augstus sociālos un vidiskos standartus, kas aizsargā iedzīvotājus un darba ņēmējus.

1. Pārāk sarežģīti ES noteikumi

ES politikai un tiesību aktiem ir svarīga loma vienotā tirgus izveidē un tā pievilcības nodrošināšanā uzņēmumiem, investoriem un patērētājiem. Ļoti bieži vienoto tirgu veido, pieņemot vienu noteikumu kopumu, kurā viens ES līmeņa noteikums aizstāj 27 valstu noteikumus. Tomēr dažkārt ES *acquis* var kļūt sarežģīts un pārklāties, kas rada augstas atbilstības nodrošināšanas izmaksas vai citu novēršamu administratīvo slogu. Lai risinātu šo problēmu, Komisija, cieši sadarbojoties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, veic visa ES *acquis* noturības testēšanu. Rezultātā mēs ierosinām pieņemt vairākas tā sauktās *Omnibus* vienkāršošanas paketes, no kurām viena tiek pieņemta paralēli šai stratēģijai. Šī ceturtā *Omnibus* pakete noņems slogu no ES uzņēmumiem, attiecinot maziem un vidējiem uzņēmumiem piemērojamos izņēmumus arī uz maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem, atceļot pienākumu nodrošināt produktu atbilstības dokumentāciju papīra formā, dodot uzņēmumiem iespēju izvēlēties nodrošināt lietošanas instrukcijas digitāli un nodrošinot risinājumu produktiem, kas standartu neesības dēļ nevar ienākt tirgū. Pēc tam tiks sagatavoti citi *Omnibus* priekšlikumi, tai skaitā digitālā *Omnibus* pakete, kuras mērķis ir vienkāršot vienotā tirgus tiesību aktus digitālajā jomā, un vides *Omnibus* pakete, kuras mērķis ir īpaši veicināt paplašinātās ražotāja atbildības (PRA) pienākumu pildīšanu tādā veidā, kas nerada jaunus tirgus šķēršļus. Konkurētspējas pārbaude, kas ir svarīga daļa no ietekmes novērtējuma,

¹⁶ [Kopsavilkuma ziņojums par vienotā tirgus stratēģijas apspriešanas pasākumiem.](#)

arī nodrošinās, ka ar jauniem ES tiesību aktiem netiek radīti jauni šķēršļi, tā papildinot šķēršļu likvidēšanas pasākumus valstu līmenī, jo funkcionējošs vienotais tirgus ir būtisks mūsu konkurētspējas stiprināšanai.

Regulējošo iestāžu un aģentūru skaita palielināšanās var veicināt neviendabīgu prasību un sarežģītu procedūru rašanos. Uzlabojot saskaņotību starp iestādēm un dalībvalstīm, tirgus dalībnieku pārraudzība un attiecīgo noteikumu piemērošana kļūtu efektīvāka un mazāk apgrūtināša¹⁷.

Izstrādājot jaunas likumdošanas iniciatīvas un pārskatot spēkā esošos ES tiesību aktus, tiks nodrošināti vienkāršāki noteikumi. Viens piemērs ir ES publiskā iepirkuma noteikumi, kas ir izstrādāti, lai veicinātu pārredzamību un būvdarbu, preču un pakalpojumu pārrobežu sagādi. Tomēr daži no šiem noteikumiem ir tik sarežģīti un sadrumstaloti, ka tie attur publiskā sektora pircējus no visu pieejamo instrumentu izmantošanas, attur uzņēmumus no pārrobežu dalības iepirkumos un neļauj izmantot stratēģisko investīciju iespējas, ko sniedz publiskā iepirkuma līgumi.

Skaidru un saskaņotu noteikumu nodrošināšana ir īpaši svarīga galvenajās stratēģiskajās nozarēs, piemēram, aizsardzības nozarē. Ņemot vērā ģeopolitiskos apstākļus, spēkā esošie noteikumi un procedūras ir steidzami jāvienkāršo un jākoordinē, lai novērstu Eiropas aizsardzības tirgus sadrumstalotību, veicinātu vajadzīgās investīcijas un ilgtermiņā palielinātu Eiropas aizsardzības rūpniecības gatavību. Lai to panāktu, kā noteikts Baltajā grāmatā par Eiropas aizsardzības gatavību 2030, dalībvalstīm ir jāveic apjomīgas investīcijas aizsardzības spējās un jāiepērk aizsardzības sistēmas, tā novēršot kritiski svarīgo spēju nepietiekamību. ES aizsardzības tirgu raksturo apjomradītu ietaupījumu trūkums, valsts līmeņa dalībnieku koncentrēšanās uz vietējiem tirgiem, ilgtermiņa investīciju nepietiekamība, neefektivitāte un atkarība no trešo valstu piegādātājiem¹⁸. Izveidojot pilnībā funkcionējošu ES mēroga aizsardzības aprīkojuma tirgu, kurā dalībvalstis uzticas citu dalībvalstu iepirkumiem, apakšlīgumiem un pirkumiem tāpat kā savējiem, tiktu nodrošināta piekļuve aizsardzības ražojumiem, komponentiem un rezerves daļām, tā garantējot piegādes drošību krīzes laikā. Tas palīdzēs uzlabot Eiropas drošību, aizsardzības spējas un autonomiju. Turklāt, lai izveidotu pirmtirgus, ir vajadzīgs kopīgs pārrobežu iepirkums. Plānots, ka 2026. gadā ES direktīva par iepirkumiem aizsardzības un drošības jomā tiks pārskatīta, un šajā procesā tiks ņemts vērā Konkurētspējas kompasa ieteikums ieviest Eiropas prioritāti, ko var noteikt tikai funkcionējošā ES aizsardzības aprīkojuma tirgū, kas nodrošina vienlīdzīgus konkurences apstākļus un godīgu konkurenci starp ES uzņēmumiem.

Tā kā ES publiskā iepirkuma noteikumos attiecībā uz būvniecības nozari trūkst saskaņotu ārpuscenas kritēriju, rodas nenoteiktība un ievērojams administratīvais slogs uzņēmumiem, kas vēlas piedalīties iepirkumos vairākās valstīs. Lai gan dažas dalībvalstis ir ieviesušas prasības samazināt oglekļa emisijas tādiem nozīmīgiem materiāliem kā tērauds un cements, citas valstis ir aprobežojušās ar brīvprātīgiem ieteikumiem, paredzot vai neparedzot konkrētus pielāgotus mērķrādītājus. Šīs nekonsekvences dēļ uzņēmumiem, it īpaši MVU, kas piedāvā mazoglekļa produktus, ir grūti orientēties iepirkuma procedūrās un izmantot dažādos tirgos pieejamās iespējas.

¹⁷ Mario Dragi ziņojums “Eiropas konkurētspējas nākotne – Eiropas konkurētspējas stratēģija”.

¹⁸ Kā izklāstīts kopīgajā Baltajā grāmatā par Eiropas aizsardzības gatavību 2030, JOIN(2025) 120, pirmā darbība būs *Omnibus* priekšlikuma sagatavošana līdz 2025. gada jūnijam.

Darbības

- Pieņemt *Omnibus* vienkāršošanas paketes nolūkā samazināt nevajadzīgu slogu, tādējādi nodrošinot, ka tiek efektīvi īstenoti tādi politikas mērķi kā digitālā *Omnibus* pakete, kuras nolūks ir racionalizēt un vienkāršot noteiktus ES digitālā *acquis* elementus, un *Omnibus* pakete, kuras mērķis ir atvieglot paplašinātās ražotāja atbildības pienākumu izpildi (pašlaik tiek īstenots)
- Veicot ietekmes novērtējumu, veikt konkurētspējas pārbaudi, lai nodrošinātu vienotā tirgus konsekvenci un turpmāku inovāciju (pašlaik tiek īstenots)
- Pārskatīt valstu un Eiropas aģentūras, kas darbojas vienotā tirgus jomā, lai nodrošinātu tiesību aktu efektīvu piemērošanu (2026. gada 1. ceturksnis)
- Pārskatīt publiskā iepirkuma regulējumu, lai centralizētu un racionalizētu tā sadrumstalotos un sarežģītos noteikumus un lai ES publiskā iepirkuma noteikumos racionalizētu ilgspējas, noturības un sociālos kritērijus un – attiecībā uz dažām tehnoloģijām un stratēģiskajām nozarēm – arī Eiropas prioritātes kritērijus, vienlaikus nodrošinot konkurenci iepirkumos (2026. gads)
- Pārskatīt direktīvu par iepirkumiem aizsardzības un drošības jomā¹⁹, lai vienkāršotu un saskaņotu noteikumus un procedūras, kas ir saistītas ar iepirkumiem aizsardzības jomā, un ņemtu vērā iespējamo Eiropas prioritāti, un koordinēt šo pārskatīšanu ar publiskā iepirkuma regulējuma pārskatīšanu (2026. gads)

2. Nepietiekama dalībvalstu līdzatbildība par vienoto tirgu

ES uzņēmumi un iedzīvotāji pastāvīgi ziņo par valstu noteikumiem, kas nesamērīgi ierobežo Līgumos garantētās pamatbrīvības vai rada ekonomikai nelabvēlīgus šķēršļus vienotajā tirgū. Valstu noteikumos bieži vien nav pietiekami ņemti vērā ES principi un tiesiskais regulējums. Dalībvalstis arī rada šķēršļus vienotajam tirgum un sadrumstalo to, jo netransponē ES tiesību aktus vai tos īsteno nepareizi, nevajadzīgi atšķirīgi vai apgrūtinotā veidā (pārmērīga reglamentēšana).

Šobrīd vairāk nekā jebkad agrāk liela nozīme ir līdzatbildībai un politiskās prioritātes piešķiršanai vienotajam tirgum un tā noteikumu izpildei. Tāpēc Komisija aicina dalībvalstis premjerministra vai prezidenta birojā iecelt augsta līmeņa vienotā tirgus pārstāvi, kam ir pilnvaras attiecībā uz visām valdības daļām. Šim pārstāvim būtu jāveicina vienotā tirgus noteikumu piemērošana un aktīvi jāiesaistās valstu regulatīvo un administratīvo vienotā tirgus šķēršļu novēršanā un likvidēšanā. Vienotā tirgus pārstāvjiem arī būtu savstarpēji jāsadarbjas, lai paātrinātu šķēršļu likvidēšanu visā vienotajā tirgū. Lai atvieglotu sadarbību, Komisijas priekšsēdētājas izpildvietnieks, kas atbild par vienoto tirgu, vai viņa pārstāvis aicinās augsta līmeņa vienotā tirgus pārstāvjus regulāri tikties.

Lai vēl vairāk spēcīnātu Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupu (*SMET*)²⁰, vajadzīga arī politiska līmeņa stiprināšana. Ikgadēja augsta līmeņa politiskā

¹⁹ Direktīva 2009/81/EK.

²⁰ *SMET* apvieno dalībvalstu dienestus un Komisiju un koncentrējas uz tādu konkrētu šķēršļu likvidēšanu, kuri vājina brīvības, ko vienotais tirgus sniedz iedzīvotājiem, ES uzņēmumiem un pašnodarbinātām personām, kas vēlas gūt labumu no vienotā tirgus. Plašāku informāciju par *SMET* sk. 5. nodaļā “Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšana” un [tīmekļa vietnē par *SMET*](#).

sanāksme, kurā piedalās dalībvalstu ministri, kas atbild par vienoto tirgu, augsta līmeņa vienotā tirgus pārstāvji un Komisijas priekšsēdētājas izpildvietnieks, kas atbild par vienoto tirgu, nodrošinās stratēģisku vadību *SMET* darbam un politisko atbalstu kopīgi apzinātu risinājumu īstenošanai ar mērķi likvidēt šķēršļus²¹.

Dalībvalstis ir tās, kas visefektīvāk var novērst jaunu šķēršļu radīšanu vienotajā tirgū.

Dalībvalstu pienākums ir jau sākuma posmā nodrošināt valsts regulējuma atbilstību vienotā tirgus noteikumiem un radīt apstākļus, kuros iedzīvotāji un uzņēmumi var pilnībā izmantot vienotā tirgus sniegtos ieguvumus. Vienotais tirgus ir svarīgāks nekā jebkad agrāk, un tāpat ir svarīgi, lai tiktu rūpīgi novērtēts visu valstu noteikumu projektu samērīgums un lai tiktu labāk izmantoti ES līmenī izveidotie paziņošanas mehānismi²². Tomēr Komisijai radās bažas, ka laikposmā no 2022. līdz 2024. gadam aptuveni 15 % paziņojumu par valstu noteikumiem vai to projektiem varētu radīt šķēršļus vai sadrumstalot vienoto tirgu, un rezultātā par to norisinājās diskusijas starp Komisiju un attiecīgajām dalībvalstīm²³. Dalībvalstis tiek aicinātas sadarboties ar Komisiju, lai nodrošinātu, ka tiek pilnībā izmantots esošo mehānismu potenciāls un ka tiek veikts rūpīgs valstu plānoto pasākumu samērīguma novērtējums, lai Komisija, citas dalībvalstis un ieinteresētās personas varētu savlaicīgi iesaistīties efektīvā informācijas apmaiņā, tā izvairītos no nesamērīga jauna šķēršļa radīšanas. Turklāt Komisija izvērtēs, vai jomas, uz kurām paziņošanas pienākums līdz šim nav attiecies, ir bijušas pakļautas lielākai vienotā tirgus sadrumstalotībai un vai paziņošanas pienākumu neesība būtiski kavē vienotā tirgus netraucētu darbību. Komisija 2026. gada beigās izvērtēs situāciju un, pamatojoties uz šā izvērtējuma rezultātiem, lems, vai ir jāierosina likumdošanas pasākumi ar mērķi novērst nepilnības un stiprināt preventīvo pārvaldību.

Turklāt Komisija ziņojumā par tiesiskumu ievieš vienotā tirgus dimensiju un pašlaik sadarbojas ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, lai risinātu tiesiskuma jautājumus, kas skar uzņēmumus, it īpaši MVU, kuri darbojas pāri robežām.

Dalībvalsts ievieš obligātu sertifikācijas shēmu uzņēmējiem, kuri vēlas uzstādīt atjaunīgās enerģijas aprīkojumu vai uzlabot ēku energoefektivitāti, kā nosacījumu tam, lai šo pakalpojumu saņēmēji varētu saņemt valsts finansiālo atbalstu. Pēdējo gadu laikā ir ieviesti dažādi publiskā atbalsta pasākumi ēku renovācijai un atjaunīgās enerģijas aprīkojuma uzstādīšanai, kur bieži prasīta tādu uzņēmēju dalība, kuriem ir attiecīgais sertifikāts. Tādējādi tas kļuva par nosacījumu, kas ir jāizpilda, lai attiecīgajā dalībvalstī piekļūtu būtiskai ēku renovācijas tirgus daļai. Sertifikācijas shēma ietver vairākus nosacījumus, kas pārsniedz Atjaunojamo energoresursu direktīvā saskaņotos nosacījumus un rada plašas piekļuves problēmas uzņēmumiem, kas nav iedibināti attiecīgajā dalībvalstī.

Darbības

- Sasaukt pirmo augsta līmeņa vienotā tirgus pārstāvju sanāksmi (2025. gada 4. ceturksnis)

²¹ Piemēram, līdz šim *SMET* locekļi nav spējuši pārliecināt savus kolēģus no atbildīgajām iestādēm, ka ir jāievieš pietiekams skaits labas prakses piemēru, lai visiem uzņēmumiem atvieglotu bankas konta atvēršanu attiecīgajā dalībvalstī. Pašlaik no pieciem labas prakses piemēriem katrā dalībvalstī kopumā ir īstenoti 40 %, 22 % tiek apsvērti un 24 % netiks ņemti vērā (par atlikušajiem 13 % nav informācijas). Augsta līmeņa politikajai sanāksmei būtu jāpalielina piedāvāto risinājumu izmantošana.

²² Sīkāku informāciju par preventīviem instrumentiem sk. 5. nodaļā "Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšana".

²³ Pamatojoties uz Komisijas statistiku par paziņojumiem saskaņā ar Vienotā tirgus pārredzamības direktīvu (Direktīva (ES) 2015/1535) un Pakalpojumu direktīvu (Direktīva 2006/123/EK).

- Sarīkot *SMET* pirmo ikgadējo augsta līmeņa politisko sanākumi (2025. gada 4. ceturksnis)
- Ierosināt Vienotā tirgus šķēršļu likvidēšanas aktu (vajadzības gadījumā 2027. gada 3. ceturksnis, pamatojoties uz esošo preventīvo instrumentu darbības novērtējumu)

3. Uzņēmuma dibināšanas un uzņēmējdarbības veikšanas sarežģītība

Uzņēmumu dibināšana un uzņēmējdarbības veikšana visā ES joprojām ir sarežģīta un dārga, jo dalībvalstu tiesību normas ir sadrumstalotas. Uzņēmumi, it īpaši jaunuzņēmumi, norāda uz noteikumu sadrumstalotību visā ES un uzsver, ka procedūras uzņēmumu dibināšanai un investēšanai tajos nav pietiekami digitālas, vienkāršas un ātras, un tas neļauj uzņēmumiem sekmīgi paplašināt darbību ES. Daudzsološa pieeja, kas stingri atbalstīta gan E. Letas ziņojumā, gan M. Dragi ziņojumā, būtu izveidot 28. režīmu²⁴, kas vērsts uz to, lai uzņēmumi varētu darboties visā vienotajā tirgū: tas pavērtu ceļu vērienīgām iecerēm un inovācijai. Eiropas līmeņa 28. režīms nodrošinās vienotu noteikumu kopumu, kas varētu tikt pieņemti pakāpeniski un modulāri. Tas ietvers ES uzņēmumu tiesisko regulējumu, kura pamatā ir pēc noklusējuma digitāli risinājumi, un palīdzēs pārvarēt šķēršļus, kas saistīti ar uzņēmumu dibināšanu un darbību vienotajā tirgū. Lai to panāktu, tiks vienkāršoti piemērojamie noteikumi un samazinātas ar neizdošanos saistītās izmaksas, pievēršoties konkrētiem aspektiem attiecīgās tiesību jomās, tai skaitā maksātspējas, darbaspēka un nodokļu tiesību jomā. Tiks izskatīta iespēja ļaut uzņēmumiem uzsākt uzņēmējdarbību Eiropā ātrāk, ideālā gadījumā 48 stundu laikā, kas atbilst E. Letas redzējumam par “Eiropas uzņēmējdarbības tiesību kodeksu”.

Uzņēmumu īpašumtiesību nodošana jaunai uzņēmēju paaudzei rada iespējas un saglabā darbvietas. Uzņēmumu īpašumtiesību nodošana – uzņēmuma nodošana jaunam īpašniekam, bieži vien iecelot jaunu vadību – var būt sarežģīta, un tai ir jāatbilst katras dalībvalsts konkrētajiem noteikumiem. Uzņēmumu īpašumtiesību nodošanas gadījumu skaits Eiropā pieaug, bet īpašumtiesību nodošanas regulējums pietiekami neatrisina pašreizējās problēmas²⁵.

Augošs uzņēmums nolemj izveidot pastāvīgu klātbūtni trīs citās dalībvalstīs, un mērķis ir piesaistīt vietējos klientus. Šajā nolūkā uzņēmumam vispirms jānovērtē un jāizprot katras dalībvalsts uzņēmējdarbības tiesības, katram uzņēmumam attiecīgajā valstī jāizveido atšķirīga juridiskā forma un jāpielāgo katra uzņēmuma organizatoriskā struktūra, lai tā atbilstu valsts prasībām. Ja valodas barjera un atšķirības dalībvalsts tiesību sistēmā ir ievērojamas, uzņēmumam var nākties piesaistīt ārēju konsultantu vai juristu, kas rada ievērojamu aizkavēšanos, izmaksas un administratīvo slogu, it īpaši MVU.

Darbības

- Izveidot kopīgus noteikumus, kuri atvieglotu uzņēmumu digitālo dibināšanu un darbību visā vienotajā tirgū (tiesību akta priekšlikums par 28. režīmu – 2026. gada 1. ceturksnis)
- Pārskatīt Komisijas Ieteikumu par uzņēmumu īpašumtiesību nodošanu²⁶ (2025. gada 4. ceturksnis)

²⁴ ES Konkurētspējas kompass, COM(2025) 30.

²⁵ Novērtējums par pamatnosacījumiem uzņēmumu īpašumtiesību nodošanai dalībvalstīs, MVU sūtņu tīkls, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/60694>.

²⁶ 94/1069/EK: Komisijas Ieteikums (1994. gada 7. decembris) par mazo un vidējo uzņēmumu nodošanu.

4. Profesionālo kvalifikāciju atzīšana

Vienotais tirgus nodrošina unikālu satvaru prasmīgu un kvalificētu cilvēku pārvietošanās brīvībai. Jo ātrāk tiek atzīta profesionālā kvalifikācija, jo vieglāk pilsoņiem ir strādāt citās dalībvalstīs un pakalpojumu sniedzējiem – īstenot pārrobežu darbību. ES tiesību akti paredz, ka dalībvalstis savstarpēji atzīst citā ES dalībvalstī iegūtas profesionālās kvalifikācijas, kas ir nepieciešamas, lai pastāvīgi sniegtu regulētus pakalpojumus. Lai saglabātu konkurētspēju pasaules mērogā, ES ir jāstiprina spēja piesaistīt un noturēt talantīgus cilvēkus, kas var palīdzēt novērst prasmju trūkumu darba tirgū. Tomēr trešo valstu valstspiederīgie joprojām saskaras ar būtiskiem šķēršļiem, kas traucē strādāt profesijās, kurām viņi ir kvalificēti.

Garas un sarežģītas atzīšanas procedūras liedz ES pilsoņiem strādāt savā profesijā citās dalībvalstīs. Rezultātā viņi var būt spiesti izvēlēties mazāk kvalificētu darbu, un var tikt pastiprināta pašreizējo demogrāfisko tendenču ietekme uz darba tirgu. Digitālie procesi var paātrināt atzīšanas procedūras, kas joprojām pārāk bieži tiek veiktas, izmantojot papīra dokumentus. Saskaņā ar neseno Eiropas Revīzijas palātas ziņojumu tikai divas dalībvalstis ir paredzējušas pilnīgi elektroniskas atzīšanas procedūras vai e-pasta izmantošanu, nepieprasot papildu fiziskus dokumentus²⁷.

Automātiskās atzīšanas procedūras ļauj ātrāk un efektīvāk atzīt profesionālās kvalifikācijas, taču to darbības jomā ietilpst maz profesiju, konkrētāk, tikai veselības aprūpes pakalpojumu jomas profesijas. Automātiskās atzīšanas procedūru darbības jomas paplašināšana, izmantojot tādas instrumentus kā esošais kopējas apmācības regulējums, var paātrināt profesionālo kvalifikāciju atzīšanu un padarīt to efektīvāku. Prasmju savienība²⁸ paziņoja par prasmju pārnēsāmības iniciatīvu, kuras mērķis ir likvidēt šķēršļus darba ņēmēju mobilitātei.

Specializēts inženiertehniskais uzņēmums nevarēja pāri robežai pieņemt darbā augsti kvalificētu tehniķi no citas dalībvalsts, jo atzīšanas procedūras aizņēma daudz laika un tika pieprasīti apliecināti tulkojumi vairākiem dokumentiem, kas apstiprina tehniķa mītnes valstī iegūtās kvalifikācijas.

Darbības

- Izpētīt ES tiesību aktus, lai likvidētu šķēršļus darba ņēmēju mobilitātei
- Paātrināt profesionālo kvalifikāciju atzīšanas procedūras un padarīt tās efektīvākas, vairāk izmantojot digitālos rīkus (2026. gada 4. ceturksnis)
- Atvieglot profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, paplašinot automātiskās atzīšanas shēmas, piemēram, izmantojot kopēju apmācības regulējumu (2026. gada 4. ceturksnis)
- Izpētīt ES tiesību aktus, lai izveidotu kopīgus noteikumus trešo valstu valstspiederīgo kvalifikāciju un prasmju atzīšanai un apstiprināšanai (2026. gada 4. ceturksnis)

5. Standartu noteikšanas ilgstoša aizkavēšanās, kas nelabvēlīgi ietekmē inovāciju un konkurētspēju

²⁷ Eiropas Revīzijas palāta, “Profesionālo kvalifikāciju atzīšana Eiropas Savienībā”, Īpašais ziņojums 10/2024.

²⁸ COM(2025) 90.

Standarti²⁹ ir inovācijas iemiesojums un pamats noturīgam, zaļam un digitālam vienotajam tirgum. Tie nodrošina juridisko noteiktību, atvieglo piekļuvi jaunām tehnoloģijām un palielina ES uzņēmumu globālo konkurētspēju. Tomēr mūsu standartizācijas satvars nespēj apmierināt tirgus un politikas vajadzības, it īpaši attiecībā uz savlaicīgumu, iekļautību un piekļuvi standartiem. Uzņēmumi saskaras ar saskaņotu standartu trūkumu vai novēlotu pieejamību, kas rada izmaksas un nenoteiktību, mazina to konkurētspēju un palēnina jaunu tehnoloģiju ieviešanu vienotajā tirgū. Pārskatot Standartizācijas regulu, Komisija centīsies ES saskaņoto standartu satvaru pielāgot nākotnes vajadzībām. Tas uzlabos standartizācijas procesa ātrumu un elastību, nodrošinās ieinteresēto personu virzītu procesu, kurā tās līdzsvaroti iesaistās, it īpaši attiecībā uz jaunuzņēmumiem, MVU, pilsonisko sabiedrību un akadēmiskajām aprindām, uzlabos piekļuvi standartiem un stiprinās ES kā globālo standartu noteicēju. Tādējādi arī tiks veicināts, ka ar produktiem saistītais ES tiesiskais regulējums, kas ir vienotā tirgus pamatā, darbojas efektīvi. Standartizācijas cieša sasaiste ar ES pētniecības un inovācijas centieniem, tai skaitā metroloģijas iniciatīvā noteiktajām pamata mērvienībām, veicina pakalpojumu un produktu brīvu apriti.

Tikmēr *Omnibus* pakete, kas pieņemta kopā ar šo stratēģiju, ļaus Komisijai gadījumos, kad pašreizējā standartizācijas sistēma nenodrošina rezultātus, noteikt kopīgas specifikācijas, ko uzņēmumi var izmantot, lai pierādītu atbilstību juridiskajām prasībām.

Uzņēmums izstrādā modernas bezpilota gaisa kuģu sistēmas, kurām no 2023. gada ir jāatbilst juridiskajām prasībām par to uzbūvi, ražošanu, tehnisko apkopi un ekspluatāciju. Lai palīdzētu uzņēmumiem izpildīt šīs prasības, Komisija ir pieprasījusi Eiropas standartizācijas organizācijām izstrādāt saskaņotus standartus. Tomēr līdz šim ir izstrādāts tikai viens standarts, un septiņi vēl nav pabeigti. Tā kā šādu standartu nav, uzņēmumam bija jāveic dārgāks atbilstības novērtējums, kas radīja juridisko nenoteiktību un administratīvo slogu. Šis izmaksas uzņēmums būtu varējis ieguldīt inovācijā.

Darbības

- Ļaut Komisijai vajadzības gadījumā noteikt kopīgas specifikācijas (*Omnibus* priekšlikums, kas pieņemts kopā ar stratēģiju)
- Pārskatīt Standartizācijas regulu (tiesību akta priekšlikums – 2026. gada 2. ceturksnis)

6. Sadrumstaloti noteikumi par iepakojumu, marķējumu un atkritumiem

Produktu marķējums sniedz patērētājiem svarīgu informāciju par drošumu, ilgtspēju un uzturvērtību. Tomēr atšķirīgās valstu prasības, kas saistītas ar marķējumu, apgrūtina tirdzniecību visā vienotajā tirgū. Atšķirīgo prasību dēļ ražotāji ir spiesti izstrādāt dažādas produkta versijas dažādiem tirgiem vai pārmarķēt vai pat pārpakot produktus, lai tos pārvietotu pāri robežām. Pieaugot marķējuma prasību skaitam, patērētājiem sniegtā informācija kļūst sarežģītāka.

Marķējuma noteikumos ir jārod līdzsvars, gan nodrošinot patērētājiem skaidri saprotamu marķējumu, gan likvidējot tirgus šķēršļus un rūpniecībai uzlikto slogu. Šis līdzsvars tiks veicināts ar vairākām iniciatīvām. Jaunā Iepakojuma un iepakojuma atkritumu regula paredz izveidot saskaņotu iepakojuma marķējumu, lai patērētāji iepakojumu varētu šķirot, un tas tiks precizēts ar īstenošanas aktiem. Komisija pārskatīs Tekstilizstrādājumu

²⁹ T. i., saskaņotie standarti un citi Eiropas standarti, uz kā balstās ES tiesību akti.

marķējuma regulu, lai precizētu piemērojamos noteikumus, novērstu sadrumstalotību un nodrošinātu zaļo piemaksu, izmantojot pilnīgi saskaņotu un visaptverošu marķējuma saturu, kas jāietver gan fiziskā, gan digitālā etiķetē. Ilgtermiņā digitālais marķējums, kura pamatā ir tāds datu nesējs kā kvadrātkods, ir risinājums, kā vienkāršot patērētāju piekļuvi marķējumam un atvieglot atbilstības nodrošināšanu ekonomikas dalībniekiem, lai gan produkts joprojām būtu jāapdrukā ar būtisku informāciju, piemēram, drošības instrukcijām. Digitālās etiķetes būs daļa no digitālās produkta pases (DPP)³⁰, kas būs ar produktu saistītas informācijas digitālais kontainers, kā tas jau ir paredzēts, piemēram, jaunajā Būvizstrādājumu regulā.

Mums ir jāizveido vienots atkritumu tirgus. Paplašinātas ražotāja atbildības (PRA) shēmu galvenais mērķis ir pieprasīt ražotājiem segt savu produktu apsaimniekošanas izmaksas ekspluatācijas laika beigās un tādējādi veicināt reciklēšanu un apritīgumu. Tomēr noteiktas PRA shēmu iezīmes ir kļuvušas par vienu no šķēršļiem, par kuriem visbiežāk ziņo uzņēmumi, kas Eiropas Savienībā veic pārrobežu darbību. Lai gan PRA shēmas bieži vien izriet no ES tiesību aktiem, principu un prasību neviendabīgums ir izraisījis dalībvalstīs izveidoto PRA shēmu daudzveidību, regulatīvo sarežģītību un lielu administratīvo slogu uzņēmumiem. Valstu noteiktās reģistrācijas un ziņošanas prasības, tai skaitā pienākums iecelt pilnvaroto pārstāvi katrai dalībvalstij, kurā ražotājs laiž produktus tirgū, ir reāls šķērslis darbības izvēršanai Eiropas līmenī, it īpaši MVU. Turklāt ES līmenī nav pietiekami izstrādāti kritēriji, pēc kuriem nosaka stadiju, kad atkritumi vairs nav atkritumi, un blakusproduktu statusu; šādi kritēriji paredz apstākļus, kuros vielas vai priekšmeti pārstāj būt atkritumi un tos var uzskatīt par produktiem, un tas ir izraisījis atkritumu, otrreizējo materiālu un blakusproduktu vienotā tirgus sadrumstalotību. Dalībvalstis nekoordinētā veidā ir pieņēmušas valsts vai reģionālos kritērijus, pēc kuriem nosaka stadiju, kad atkritumi vairs nav atkritumi, un dalībvalstis tos nevar savstarpēji viegli atzīt. Novēršot šo sadrumstalotību, ir vēl vairāk jāatvieglo un jāpaātrina atkritumu ievadresursu pārrobežu sūtījumi uz reciklēšanas kompleksiem un otrreizējo izejvielu sūtījumi Eiropas Savienībā. Arī saskaņotas ES blakusproduktu definīcijas trūkums kavē ražošanas procesu apritīgumu.

Lai pārdotu apgaismes iekārtas visā ES, uzņēmumam vienlaicīgi jāizpilda paplašinātas ražotāja atbildības pienākumi trīs kategorijās: iepakojums, elektroniskās un elektriskās iekārtas un baterijas. Lai pārdotu produktus trīs lielās dalībvalstīs, uzņēmumam ir jāiegūst 16 dažādas reģistrācijas attiecībā uz PRA shēmām, mijiedarbojoties ar 10 dažādām iestādēm, sekojot līdzīgiem atsevišķiem procesiem ar atšķirīgām prasībām un maksājot atsevišķas administratīvās un reģistrācijas maksas. Kad reģistrācija ir pabeigta, katrai shēmai tiek piemēroti atšķirīgi ziņošanas pienākumi un biežums.

Darbības

- Saskaņot marķējuma noteikumus, izmantojot nozaru tiesību aktus, un veicināt digitālā marķējuma risinājumu ieviešanu, izmantojot digitālo produkta pasi (DPP) (pakāpeniska DPP ieviešana, tai skaitā tās iespējama iekļaušana jaunā tiesiskā regulējuma pārskatīšanā 2026. gada 2. ceturksnī)

³⁰ DPP pirmo reizi tika ieviesta ar Produktu ilgtspējas ekodizaina regulu (PIER). Tā tiks izmantota kā digitāls informācijas nesējs, un tai varēs piekļūt, izmantojot kvadrātkodu, kas izvietots uz produkta, tādējādi novēršot vajadzību pēc apjomīgas dokumentācijas papīra formā. DPP tehniskā īstenošana turpinās, un paredzams, ka attiecībā uz pirmajām produktu kategorijām tā sāks darboties 2026. gadā. Plašāku informāciju sk. nodaļā par digitalizāciju.

- Atcelt PRA shēmu nepamatotās prasības par pilnvaroto pārstāvju iecelšanu un samazināt ziņošanas pienākumus, tai skaitā ziņošanas biežumu samazināt līdz reizei gadā (*Omnibus* priekšlikums, 2025. gada 4. ceturksnis)
- Novērst sadrumstalotību, ko rada neviendabīgas valstu PRA shēmas, turpinot saskaņošanu, vienkāršošanu un digitalizāciju, tai skaitā izmantojot digitālu vienas pieturas aģentūru informācijai, reģistrācijai un ziņošanai (izstrādājot tiesību akta priekšlikumu Aprites ekonomikas aktam³¹ – 2026. gada 4. ceturksnis)
- Reformēt kritērijus, pēc kuriem nosaka stadiju, kad atkritumi vairs nav atkritumi, un blakusproduktu statusu, un nodrošināt saskaņotāku un vienkāršāku regulējumu vienotajā tirgū attiecībā uz stadiju, kad atkritumi vairs nav atkritumi, un blakusproduktu statusu. Atvieglot ES līmeņa kritēriju pieņemšanu attiecībā uz stadiju, kad atkritumi vairs nav atkritumi, un ļaut pieņemt šādus kritērijus attiecībā uz prioritāriem atkritumu ievadresursiem. Veicināt reciklēšanai paredzētu atkritumu ievadresursu pārrobežu sūtījumus (izstrādājot tiesību akta priekšlikumu Aprites ekonomikas aktam – 2026. gada 4. ceturksnis)

7. Novecojuši saskaņotie noteikumi par produktiem un produktu neatbilstība

ES tiesiskais regulējums produktu jomā ir būtisks vienotā tirgus resurss, jo saskaņoti noteikumi ļauj tirgū laist plašu produktu klāstu, vienlaikus aizsargājot patērētājus. Tā pamatā ir i) uz principiem balstīti saskaņoti tiesību akti produktu jomā (tā dēvētais jaunais tiesiskais regulējums jeb JTR)³² apvienojumā ar ii) standartu sistēmu, kas atvieglo atbilstības pierādīšanu un veicina inovāciju, un iii) tirgus uzraudzības sistēmu, kas nodrošina atbilstību un patērētāju aizsardzību. Šie politikas pīlāri veido vienlīdzīgus konkurences apstākļus un stabilu konkurenci, kas sagatavo pamatu Eiropas ilgtermiņa konkurētspējai. Minētais regulējums arī nosaka struktūru politikas iniciatīvām tādās jomās kā digitalizācija un zaļā pārkārtošanās. Lai arī šis regulējums ir izrādījies veiksmīgs, tas ir jāuzlabo³³. Pirmkārt, lai garantētu koordinētu un efektīvu ES līmeņa reaģēšanu uz produktiem, kas rada risku, ir jāracionalizē aizsardzības procedūras, nodrošinot ātru izpildi visā ES, tiklīdz kādā dalībvalstī ir konstatēti riski. Lai labāk novērstu neatbilstīgu praksi, ir jāievieš skaidras un precīzas prasības un savlaicīgas procedūras, kas jāveic paziņotajām atbilstības novērtēšanas struktūrām. Otrkārt, JTR pašlaik nav izklāstīti produktu apritīgumā iesaistīto ekonomikas dalībnieku pienākumi. Šāds precizējums atvieglotu atbilstības nodrošināšanu un pagarinātu produkta aprites ciklu. Visbeidzot, ES tiesību aktos par produktiem ir pilnvērtīgi jāintegrē digitālie risinājumi. Pašreizējā paļaušanās uz tradicionālo papīra formas dokumentāciju ir novecojusi. Nākotnē digitālā produkta pase (DPP) ļaus piekļūt visiem būtiskajiem dokumentiem, kas nepieciešami saskaņā ar ES tiesību aktiem produktu

³¹ Aprites ekonomikas akta sagatavošanu veicinās diskusijas, kas notiks saskaņā ar tīras rūpniecības dialogu par apritīgumu, īpašu uzmanību pievēršot vienotajam tirgum.

³² JTR pamatā ir divi 2008. gada tiesību akti: Lēmums Nr. 768/2008/EK, kurā izklāstīts ES tiesību aktu par produktiem paraugs, un Regula (EK) Nr. 765/2008, ko 2019. gadā papildināja un daļēji aizstāja Tirgus uzraudzības regula. Ar Regulu (EK) Nr. 765/2008 tika izveidots noteikumu kopums par akreditāciju un CE zīmi. Ar šo modeli saskaņotie 29 tiesību akti reglamentē dažādas produktu kategorijas, piemēram, rotaļlietas, sprāgstvielas, medicīniskās ierīces, mērinstrumentus, mēslošanas līdzekļus, kuģu aprīkojumu, bezpilota lidaparātus un baterijas. JTR ir pamatā aptuveni 80 % no rūpnieciskās ražošanas un 74 % no ES iekšējās ražošanas.

³³ JTR izvērtējums, SWD(2022) 364.

jomā.

Lai arī produktu regulējums veicina produktu netraucētu apriti vienotajā tirgū, tas ir jāaizsargā pret ļaunprātīgu izmantošanu. Lielais produktu apjoms, ko Eiropas tirgū ieved no trešām valstīm, neļauj nodrošināt pilnīgu atbilstību tikai ar muitas un tirgus uzraudzības pārbaudēm. Muitas dienesti, kas ir pirmā aizsardzības līnija uz robežas, ir pārslogoti, it īpaši ar e-komercijas importu, kas veido 97 % no visām muitas deklarācijām³⁴. Tāpat milzīgam spiedienam ir pakļauta tirgus uzraudzības sistēma³⁵, kas ir otrā aizsardzības līnija un arī ir dalībvalstu kompetencē³⁶. Nedrošu, viltotu vai neatbilstīgu produktu milzīgais apjoms, ko ieved no trešām valstīm, var radīt nopietnus drošības un veselības riskus patērētājiem, nelabvēlīgi ietekmēt vidi un mazināt likumīgu uzņēmumu konkurētspēju. Patērētāji paši norāda, ka neuzticami tiešsaistes pārdevēji ir viena no lielākajām problēmām, ar ko viņi saskaras tiešsaistē. Pētījumi liecina, ka dažās nozarēs līdz pat 100 %³⁷ no produktiem, kas ir pieejami konkrētās e-komercijas platformās, neatbilst prasībām. Pašreizējai tirgus uzraudzības sistēmai trūkst resursu un īpašu zināšanu, un tā ir strukturāli pārāk sadrumstalota, lai efektīvi risinātu šīs problēmas.

Spēja apvienot resursus, apmainīties ar informāciju un noteikt prioritātes ir būtiska, lai vērstos pret viskaitīgākajiem produktiem. Gaidāmās muitas reformas mērķis ir šīs problēmas risināt pirmajā aizsardzības līnijā, izmantojot jaunu muitas dienestu, ES muitas datu centru un pielāgotus noteikumus par importētām e-komercijas pakām, lai nodrošinātu vienlīdzīgas konkurences apstākļus, it īpaši atceļot 150 EUR atbrīvojumu no nodokļa importam. Notiek arī diskusijas par iespējamu muitas apstrādes maksu, lai risinātu jautājumu par pieaugošajām izmaksām, kas rodas, uzraugot mazu sūtījumu atbilstību ES noteikumiem. Tāpat ir vajadzīga ES līmeņa tirgus uzraudzības pārvaldība, lai nodrošinātu sistemātisku koordināciju un pamatnostādnes un lai izvērstu un apvienotu visu ES tirgus uzraudzības iestāžu spējas un īpašās zināšanas. Konkrētāk, mums būtu jāapsver ES līmeņa tirgus uzraudzība stratēģiskās prioritārajās jomās, it īpaši attiecībā uz e-komercijas importu no trešām valstīm, jo šajās jomās atsevišķu dalībvalstu veiktie pasākumi var nebūt pietiekami.

Kāda patērētāju organizācija pārbaudīja produktus, kas ievietoti labi zināmā lielā e-komercijas platformā, un gandrīz visu testēto kategoriju produkti, piemēram, ķiveres, kosmētika, rotaļlietas, ierīces, sveces, sūkļi, elektriskie un saistītie produkti, bija bīstami, nenodrošināja vajadzīgo informāciju, piemēram, drošības instrukcijas vai sastāvdaļu sarakstu, un/vai ietvēra nepareizus apgalvojumus.

Darbības

- Efektīvi rīkoties, lai uzlabotu produktu atbilstību, izmantojot sinerģiju ar ES un valstu muitas un tirgus uzraudzības iestāžu spējām un, iespējams, izveidojot ES tirgus uzraudzības iestādi (no 2025. gada 3. ceturkšņa)

³⁴ Komisijas paziņojums “Visaptveroša ES rīkkopa drošai un ilgtspējīgai e-komercijai”, COM(2025) 37.

³⁵ Sistēmu reglamentē Regula (ES) 2019/1020 par tirgus uzraudzību. Tirgus uzraudzības iestādes sadarbībā ar muitas dienestiem ir atbildīgas par produktu pārbaudi un atbilstības nodrošināšanu katrā ES dalībvalstī. Iestādes sadarbojas, izmantojot *SafetyGate* (attiecībā uz bīstamiem nepārtikas produktiem) un *ICSMS* (attiecībā uz nepārtikas produktu tirgus uzraudzību), lai atklātu nedrošus produktus un izņemtu tos no aprites.

³⁶ Saskaņā ar ES uzraudzības datiem 2024. gadā ES tika importēti 4,6 miljardi zemas vērtības (līdz 150 EUR) sūtījumu. Tas ir gandrīz divreiz vairāk nekā 2023. gadā (2,4 miljardi) un vairāk nekā trīs reizes vairāk kā 2022. gadā (1,4 miljardi).

³⁷ *BEUC*, “[Under the Microscope: Tests of Temu Products by Consumer Groups](#)”, 2025.

- Modernizēt produktu tiesisko regulējumu, lai tajā integrētu digitalizāciju, veicinātu apritīgumu un stiprinātu aizsardzības pasākumus (jaunā tiesiskā regulējuma pārskatīšana – iespējams tiesību akta priekšlikums 2026. gada 2. ceturksnī)

8. Dalībvalstīs ir spēkā ierobežojošs un nesaskaņots pakalpojumu regulējums

Lieli regulatīvie un administratīvie ierobežojumi nostiprina ilgstošas tirgus struktūras un kavē inovāciju, paplašināšanos un uzņēmējdarbības iespējas. Pakalpojumu direktīva ir palīdzējusi samazināt šķēršļus³⁸, tomēr dalībvalstu noteikumi joprojām ierobežo piekļuvi aptuveni 5700 pakalpojumu darbībām, kas aptver aptuveni 22 % no ES darbaspēka³⁹. Pakalpojumu darbības pieejamību var regulēt pamatoti, lai sasniegtu tādus leģitīmus vispārējās nozīmes mērķus kā sabiedrības veselība un drošība. Tomēr regulēto pakalpojumu lielais skaits un veids, kā arī tas, ka daži pakalpojumi tiek regulēti tikai vienā vai dažās dalībvalstīs, nepārprotami liecina, ka dalībvalstīm ir iespēja samazināt regulatīvo slogu, lai atvieglotu pārrobežu tirdzniecību un investīcijas. Pakalpojumu tirdzniecības šķēršļu samazināšana par 10 % palielinātu ES bruto pievienoto vērtību par 0,5 %⁴⁰ un ārvalstu tiešos ieguldījumus (ĀTI) jaunos projektos – par 4–21 %⁴¹.

Atšķirības starp valstu atļauju piešķiršanas un sertifikācijas prasībām apgrūtinā pakalpojumu sniegšanu citās dalībvalstīs. Valstu nosacījumi attiecībā uz atļauju piešķiršanas un sertifikācijas prasībām, pat ja to pamatā ir ES tiesību akti, ir ļoti atšķirīgi, tāpēc reālajā dzīvē atļauju vai sertifikātu savstarpēja atzīšana ir apgrūtināta. Saskaņojot to prasību nosacījumus, kuru pamatā ir ES tiesību akti, tiktu samazināta regulējuma sadrumstalotība, kā arī pakalpojumu sniedzējam, kurš ir saņēmis atļauju vienā dalībvalstī, būtu vieglāk piedāvāt savus pakalpojumus citās dalībvalstīs, un viņam nebūtu jāsaņem atļauja vai sertifikāts arī šajās dalībvalstīs.

Uzņēmumu un uzņēmēju pienākums iedibināties dalībvalstī, kas nav viņu pašu dalībvalsts, ir birokrātisks un dārgs. Dalībvalstij nebūtu jānosaka, ka ES pakalpojumu sniedzējiem ir obligāti jāiedibinās attiecīgās valsts teritorijā, lai tie varētu īslaicīgi sniegt pārrobežu pakalpojumus. Tomēr dalībvalstis dažkārt ierobežo šo iespēju, realitātē pret pakalpojumu sniedzējiem izturoties tā, it kā viņi būtu iedibinājušies to teritorijā. Uzņēmumiem ir vajadzīga juridiskā noteiktība attiecībā uz to tiesībām sniegt pagaidu pārrobežu pakalpojumus, neiedibinoties citās dalībvalstīs.

Dalībvalsts liedz veterinārajam ķirurgam, kurš iedibinājies kaimiņvalstī, īslaicīgi sniegt pakalpojumus, un tas nozīmē, ka šis veterinārais ķirurgs nevar ārstēt dzīvniekus lauku saimniecībās, kas atrodas viņa uzņēmuma tuvumā, tikai tāpēc, ka šis lauku saimniecības atrodas robežas otrā pusē.

Darbības

- Sākt iniciatīvu, kura pakalpojumu sniedzējiem, kas saskaņā ar ES tiesību aktiem saņēmuši atļauju vai ir sertificēti vienā dalībvalstī, atvieglotu iespēju sniegt

³⁸ Eiropas Komisija (2021), "[Mapping and assessment of legal and administrative barriers in the services sector](#)".

³⁹ Eiropas Komisija, [regulēto profesiju datubāze](#).

⁴⁰ IFO Institute, "Building a Stronger Single Market: Potential for Deeper Integration of the Services Sector within the EU", *Econpol Policy Report 52/2024*.

⁴¹ Jungmittag, A., Marschinski, R. (2023), "Service trade restrictiveness and foreign direct investment—Evidence from greenfield FDI in business services", *The World Economy*, 46. sēj., Nr. 6, 1711–1758. lpp.

pakalpojumus visā ES; šajā iniciatīvā var arī ietvert attiecīgo atļauju piešķiršanas un sertifikācijas shēmu saskaņošanu (2026. gada 2. ceturksnis)

- Lai nodrošinātu skaidrību par tiesībām īslaicīgi sniegt pārrobežu pakalpojumus, izstrādāt dalībvalstīm paredzētus juridiskus norādījumus un ieteikumus (2026. gada 2. ceturksnis)

9. Apgrūtinātas procedūras darba ņēmēju īslaicīgai norīkošanai darbā

Pārrobežu pakalpojumu sniegšana bieži vien ietver uzņēmēju un viņu darbinieku mobilitāti. Darba ņēmēju īslaicīga norīkošana ir neatņemama daļa no pakalpojumu sniegšanas brīvības vienotajā tirgū. Pārrobežu darba ņēmēju un norīkoto darba ņēmēju skaits 2023. gadā palielinājās attiecīgi līdz 1,8 miljoniem un 5,5 miljoniem. ES tiesību akti ir izstrādāti, lai aizsargātu norīkoto darba ņēmēju tiesības, vienlaikus veicinot pakalpojumu sniegšanas brīvību un godīgu konkurenci. Ir skaidrs, ka ir jāaizsargā norīkotie darba ņēmēji riska nozarēs, piemēram, būvniecības pakalpojumu vai lauksaimniecības nozarē. Lai uzlabotu norīkoto darba ņēmēju aizsardzību, ES tiesību akti ļauj dalībvalstīm uzlikt administratīvus pienākumus, piemēram, pienākumu deklarēt norīkotos darba ņēmējus, ja tas ir pamatoti un samērīgi. Tomēr ne visi norīkotie darba ņēmēji (piemēram, kvalificēti speciālisti, tai skaitā inženieri un tehniķi, kas uzstāda un apkalpo iekārtas, vai vadības personāls) saskaras ar vienādiem riskiem.

Valstu prasības attiecībā uz deklarācijām ir dažādas gan pēc formāta (papīra vai digitāls), gan satura (datu punktu veids un skaits), kas ir sarežģījis situāciju kā uzņēmumiem, tā norīkotajiem darba ņēmējiem un sadrumstalojis vienoto tirgu. Ieinteresētās personas regulāri norāda, ka norīkošanas noteikumu sarežģītība ir šķērslis pārrobežu pakalpojumu sniegšanai⁴². Tiek lēsts, ka administratīvās izmaksas, ko rada norīkošanas noteikumu sarežģītība (izņemot autotransporta nozari), ir 477–635 miljoni EUR gadā⁴³. Lai samazinātu administratīvo slogu pakalpojumu sniedzējiem, Komisija 2024. gada novembrī pieņēma priekšlikumu regulai par publisko saskarni, kas savienota ar Iekšējā tirgus informācijas sistēmu un kas paredzēta darba ņēmēju norīkošanas deklarēšanai. Publiskā saskarne arī palīdzētu efektīvi uzraudzīt atbilstību ES tiesību aktiem, kuru mērķis ir nodrošināt norīkoto darba ņēmēju tiesības un atbalstīt administratīvo sadarbību starp dalībvalstīm. Eiropas Parlaments un Padome tiek mudināti noslēgt sarunas par Komisijas priekšlikumu, kas būtu solis ceļā uz mazskaitlīgākām un saskaņotākām administratīvajām prasībām attiecībā uz norīkošanu darbā. Šo vienkāršošanas iniciatīvu papildina centieni stiprināt tiesību aktu izpildi.

Eiropas Darba iestāde atbalsta dalībvalstis un sociālos partnerus norīkošanas noteikumu piemērošanā, koordinējot un atbalstot saskaņotas un kopīgas inspekcijas, sniedzot informāciju un nodarbinātības atbalstu darba ņēmējiem un uzņēmumiem, palīdzot novērst nedeklarētu darbu, uzņemoties starpnieka lomu pārrobežu strīdu risināšanā un sekmējot risinājumu izpildi. Pašlaik notiekošā Eiropas Darba iestādes (EDI) izvērtēšana norāda ne tikai uz iespējām uzlabot aģentūras sniegumu, bet arī dažiem pilnvaru ierobežojumiem, kas varētu ietekmēt EDI potenciālu. Eiropas Darba iestādi, tai skaitā tās efektivitāti un lietderību, varētu stiprināt ar mērķtiecīgām izmaiņām, piemēram, uzlabojot tās datu apstrādes kompetenci un sadarbību – arī informācijas apmaiņu – ar dalībvalstīm un

⁴² [Kopsavilkuma ziņojums par vienotā tirgus stratēģijas apspriešanas pasākumiem.](#)

⁴³ SWD(2024) 258.

sociālajiem partneriem un precizējot EDI lomu attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas ir ES pastāvīgie iedzīvotāji.

Turklāt Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupa (*SMET*) ir apzinājusi pārdomātus norīkošanas politikas pasākumus, ar kuriem dažas dalībvalstis nosaka, ka deklarācijas un citas administratīvās prasības ir jāpilda riska nozarēm, no šīm prasībām atbrīvojot ļoti īsus norīkojumus⁴⁴.

Darba ņēmējiem, kas uz laiku norīkoti darbā citā dalībvalstī, piemēro sociālo nodrošinājumu, kas ir pieejams viņu darbavietas valstī. Norīkotajiem darba ņēmējiem ir jāuzrāda pierādījums par iemaksām savas mītnes valsts sociālā nodrošinājuma sistēmā (portatīvais dokuments A1). Procedūras, ar kurām pierāda un pārbauda tiesības uz sociālo nodrošinājumu, var būt laikietilpīgas un administratīvi apgrūtinātas, jo tajās lielākoties ir vajadzīga fiziska klātbūtne un fiziski dokumenti. Šīs procedūras būtu jāvienkāršo, pārskatot sociālā nodrošinājuma koordinācijas regulas, ko pašlaik apspriež likumdevēji, un likumdevēji tiek mudināti noslēgt ieilgušo sarunu posmu. Sociālā nodrošinājuma informācijas elektroniskās apmaiņas (*EESSI*) sistēma jau ir atvieglojusi informācijas apmaiņu starp sociālā nodrošinājuma iestādēm. Kā pamatu izmantojot neseno portatīvā dokumenta A1 pieteikšanās procedūras digitalizāciju, kas tika īstenota saistībā ar vienoto digitālo vārteju, turpmāku vienkāršošanu varētu nodrošināt Eiropas sociālā nodrošinājuma karti (*ESSPASS*), piedāvājot sociālā nodrošinājuma apliecinājumu – tai skaitā portatīvā dokumenta A1 – digitālu verifikāciju, kas arī samazinātu kļūdu un krāpšanas risku.

Vidējs inženiertehniskais uzņēmums, kas darbojas automatizācijas tehnoloģiju jomā, uzstāda, uztur un remontē savas iekārtas visā ES, kā rezultātā tam gadā ir jāiesniedz 3500 deklarāciju par norīkošanu darbā. Šā uzņēmuma norīkotie darba ņēmēji ir augsti kvalificēti un labi atalgoti inženieri un tehniķi, kuri katru reizi tiek norīkoti tikai uz dažām dienām. Apgrūtinātās procedūras, it īpaši ņemot vērā valstu prasību un procedūru lielo dažādību, kavē pārrobežu pakalpojumu sniegšanu un rada ievērojamu administratīvo slogu.

Darbības

- Turpināt atbalstīt likumdevējus sarunu noslēgšanā par
 - Regulu (EK) Nr. 883/2004 un Regulu (EK) Nr. 987/2009 par sociālā nodrošinājuma koordināciju pārskatīšanu un
 - priekšlikumu par publisku saskarni darba ņēmēju norīkošanas deklarēšanai (COM(2024) 531)
- Nākt klajā ar Taisnīgas darbaspēka mobilitātes tiesību aktu kopumu (2026), kas cita starpā ietver
 - priekšlikumu par Eiropas sociālā nodrošinājuma karti (*ESSPASS*), kura pamatā ir pašlaik notiekošās izmēģinājuma darbības,
 - priekšlikumu stiprināt Eiropas Darba iestādi (EDI), tai skaitā pārskatīt tās pilnvaras, un

⁴⁴ Sīkāku informāciju sk. [SMET ziņojumā par 2023 un 2024. gadu](#).

- apsvērt pasākumus, kas atvieglotu pakalpojumu īslaicīgu sniegšanu pāri robežām, vienlaikus aizsargājot darba ņēmēju tiesības

10. Teritoriāli piegādes ierobežojumi

Teritoriāli piegādes ierobežojumi (TPI) mazumtirdzniecībā un vairumtirdzniecībā sadrumstalo vienoto tirgu, ierobežo patērētāju izvēli un veicina būtiskas cenu atšķirības visā ES, it īpaši attiecībā uz ikdienas patēriņa precēm. Teritoriāli piegādes ierobežojumi ir ierobežojumi, ko nosaka dažādi lielie ražotāji un kas mazumtirgotājiem ļoti apgrūtina produktu pirkšanu vienā dalībvalstī un to tālākpārdošanu citā dalībvalstī vai padara to neiespējamu. Tādējādi tiek nodarīts kaitējums pārrobežu uzņēmējdarbībai un laužts vienotā tirgus solījums nodrošināt patērētājiem izvēli un cenu konkurenci⁴⁵. Lai gan konkurences tiesības ir efektīvs līdzeklis, kā sodīt par šādu praksi, ja tā izriet no vienošanās vai dominējošu tirgus dalībnieku vienpusējas rīcības⁴⁶, daudzi šādas prakses piemēri neietilpst minēto tiesību darbības jomā, it īpaši tad, ja tie izriet no tādu lielu ražotāju vienpusējas rīcības, kuri nav dominējošā stāvoklī konkurences tiesību izpratnē. Komisija izvērtēs, kādi pasākumi ir jāīsteno, lai novērstu šādus nozīmīgu tirgus dalībnieku uzliktos piegādes ierobežojumus, ja tie rada nepamatotas cenu atšķirības, ko nevar izskaidrot ar objektīviem faktoriem, piemēram, regulējuma vai izmaksu atšķirībām starp dalībvalstīm. Arī citas šajā stratēģijā iekļautās darbības, piemēram, marķējuma jomā, palīdzēs novērst TPI, jo sadrumstaloti valstu noteikumi var veicināt šādu praksi.

Liels zīmolu pārtikas produktu ražotājs pārdod vienu un to pašu produktu vairākās valstīs, tomēr dažās valstīs produkts ir daudz lētāks nekā citās, un šo atšķirību nevar izskaidrot ar nodokļiem vai darbaspēka izmaksām. Lielveikalu ķēde, kas arī darbojas šajās valstīs, vēlas iegādāties produktu valstī, kurā tas ir lētāks, un pārdot to par zemāku cenu arī citās valstīs. Rezultātā ražotājs pārtrauc piegādāt produktu šai lielveikalu ķēdei valstī, kurā tam ir zemāka cena, lai nepieļautu, ka tā lēti pārdod produktu citās valstīs, un tādējādi tiek saglabāta mākslīga cenu atšķirība starp valstīm.

Darbība

- Izstrādāt instrumentus rīcībai pret nepamatotiem teritoriāliem piegādes ierobežojumiem, lai aptvertu situācijas, uz kurām neattiecas konkurences tiesības, piemēram, lielu ražotāju vienpusēju rīcību (priekšlikums – 2026. gada 4. ceturksnis)

2. nodaļa. Eiropas pakalpojumu tirgu stiprināšana

ES ekonomika ir pakalpojumu ekonomika, bet vienotais pakalpojumu tirgus joprojām ir nepietiekami attīstīts. Pakalpojumi veido aptuveni 75 % no ES IKP, un lielākā daļa ES darbvieta tiek radītas pakalpojumu jomā⁴⁷. Pakalpojumu saturs veido 40 % no ES produktu pievienotās vērtības. Tomēr ES iekšējā pakalpojumu tirdzniecība, kas veido 7,6 % no ES IKP,

⁴⁵ Neatkarīgā pētījumā, kas Eiropas Komisijas uzdevumā tika veikts 2020. gadā, ar zināmu nenoteiktības līmeni ir aplēsts, ka gadījumā, ja teritoriālie piegādes ierobežojumi tiktu novērsti, patērētāji, iegādājoties konkrētus produktus, varētu ietaupīt līdz 14,1 miljardam EUR gadā. Šo iespējamo ieguvumu nodošana patērētājiem cita starpā būs atkarīga no konkurences līmeņa mazumtirdzniecības tirgos.

⁴⁶ Komisija 2024. gada 23. maijā uzņēmumam *Mondelez* uzlika sodu 337,5 miljonu EUR apmērā par šokolādes, cepumu un kafijas produktu pārrobežu tirdzniecības kavēšanu. Vēl pirms tam 2019. gadā Komisija piemēroja uzņēmumam *AB InBev* naudas sodu 200 miljonu EUR apmērā par alus pārrobežu tirdzniecības ierobežošanu.

⁴⁷ “[National accounts and GDP - Statistics Explained](#)”. Avots: *Eurostat*.

nav lielāka par pakalpojumu tirdzniecību ar trešām valstīm, kas ir pierādījums tam, ka vienotā pakalpojumu tirgus potenciāls ne tuvu netiek izmantots⁴⁸. Neraugoties uz progresu, aptuveni 60 % pakalpojumu šķēršļu ir tāda paša veida šķēršļi, kādi pastāvēja jau pirms 20 gadiem⁴⁹. Tādēļ ir vajadzīga jauna pieeja.

Pakalpojumu lielā daudzveidība ekonomikā nozīmē, ka universālas horizontālās politikas pieejas efektivitāte ir ierobežota, savukārt integrētu pakalpojumu tirgu ekonomiskais pamatojums ir īpaši spēcīgs dažās pakalpojumu nozarēs. Uzņēmējdarbības pakalpojumi veido 7 % no ES IKP, un šajā jomā pastāv acīmredzamas līdzības starp dalībvalstīm, bet to regulējums joprojām ir ļoti atšķirīgs. Mazumtirdzniecības pakalpojumi veido 12 % no ES IKP, bet tie joprojām ir valsts mēroga tirgi, kam ir raksturīgs zems ražīgums. Būvniecība veido 11 % no ES IKP, bet tikai 1 % no būvniecības pakalpojumiem tiek tirgoti pāri robežām, jo būvniecības tirgi turpina darboties valsts mērogā. Efektīvi pasta pakalpojumi ir vienotā tirgus pamatā, jo nodrošina pārrobežu saimniecisko darbību. Tomēr citiem pakalpojumiem bieži vien ir vietējs raksturs, un ir mazāka iespējamība, ka tie tiks tirgoti pāri robežām.

Jauna nozaru politikas pieeja var radīt jaunu dinamiku vienotajā pakalpojumu tirgū. Pašreizējā horizontālā politikas pieeja tiks papildināta ar nozaru pakalpojumu iniciatīvām, kas būs vērstas uz pakalpojumu nozarēm, kurām ir vislielākā nozīme divējādās pārkārtošanās kontekstā un kuras varētu sniegt vislielāko ekonomisko pievienoto vērtību un aizstāt atšķirīgus valstu noteikumus, kas rada juridisko sadrumstalotību.

Eiropas ražošanas nozarei ir ļoti svarīgi, lai tiktu nodrošināta ar rūpniecību saistītu pakalpojumu, piemēram, uzstādīšanas, apkopes un remonta pakalpojumu, netraucēta un efektīva pārrobežu sniegšana. Tā kā ražošanas nozare arvien vairāk pāriet uz servitizāciju, integrējot produktu un pakalpojumu risinājumus, ieinteresētās personas ir paidušas bažas par to, ka regulatīvie šķēršļi, piemēram, apgrūtinošas darba ņēmēju norīkošanas prasības, iepriekšējas pārbaudes, *ex ante* pakalpojumu deklarācijas un atšķirīgi darba drošības standarti neļauj netraucēti sniegt tādus pārrobežu pakalpojumus kā uzstādīšana, apkope un remonts, tā nelabvēlīgi ietekmējot rūpniecības konkurētspēju.

Dažās – bet ne visās – dalībvalstīs uzņēmējdarbības pakalpojumi ir vieni no visstingrāk regulētajiem pakalpojumiem. 5700 reglamentēto profesiju vidū ir daudzas profesijas, kas saistītas ar uzņēmējdarbības pakalpojumiem, piemēram, juridiskajiem, grāmatvedības un nodokļu konsultāciju pakalpojumiem, kam ir ietekme uz visu ekonomiku. Samazinot pakalpojumu šķēršļus par 10 %, uzņēmējdarbības pakalpojumu jomā par 0,8 %⁵⁰ tiktu palielināta ES bruto pievienotā vērtība.

Ierobežojošs un atšķirīgs būvniecības pakalpojumu regulējums kavē cenas ziņā pieejamu un energoefektīvu mājokļu piedāvājumu un infrastruktūras attīstību. Ieinteresētās personas ir paidušas bažas par profesionālās mobilitātes ierobežojumiem, kas saistīti ar šādiem faktoriem: nozarē ir liels reglamentēto profesiju skaits un profesionālo kvalifikāciju savstarpējā

⁴⁸ Eiropas Komisija, 2025. gada ziņojums par vienoto tirgu un konkurētspēju, COM (2025) 26.

⁴⁹ Eiropas Komisija, “30 years of Single Market – Taking stock and looking ahead”, *Single Market Economic Paper*, 2022. gada decembris.

⁵⁰ *IFO Institute*, “Building a Stronger Single Market: Potential for Deeper Integration of the Services Sector within the EU”, *Econpol Policy Report 52/2024*.

atzīšana ir sarežģīta; valstu sertifikātu savstarpējā atzīšana ir vāja; un jāsniedz profesionālās kompetences apliecinājums tādās jomās kā veselība un drošība, energoefektivitāte un vide. Ierobežota atbildības apdrošināšanas pieejamība pārrobežu situācijās vēl vairāk sarežģī pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, un šai problēmai ir vajadzīgi tirgū balstīti risinājumi. Par 10 % samazinot šķēršļus būvniecības pakalpojumu jomā, ES bruto pievienotā vērtība tiktu palielināta par 0,5 %⁵¹. Turklāt telpiskās plānošanas, būvniecības un renovācijas projektiem bieži piemēro sarežģītas, lēnas un sadrumstalotas atļauju piešķiršanas procedūras, kas visā ES ir ļoti atšķirīgas. Tas neļauj izmantot funkcionējoša vienotā tirgus potenciālu, kas varētu ātri un plaši nodrošināt cenas ziņā pieejamus mājokļus.

Mazumtirdzniecības konkurētspēju kavē daudzi ierobežojumi veikalu izveidei un darbībai. Daudzus no šiem ierobežojumiem var pamatot ar leģitīmiem sabiedriskās politikas mērķiem, piemēram, pilsētu un lauku plānošanu un pilsētu centru vitalitātes saglabāšanu. Tomēr tiem jābūt samērīgiem, jo daži no tiem var radīt šķēršļus ienākšanai tirgū un nelabvēlīgi ietekmēt konkurenci, produktivitāti un inovāciju. Par 10 % samazinot šķēršļus mazumtirdzniecības pakalpojumu jomā, ES bruto pievienotā vērtība tiktu palielināta par 0,6 %⁵².

Pieprasījums pēc pasta pakalpojumiem Eiropas Savienībā gadiem ilgi ir mazinājies, savukārt paku piegādes tirgus turpina augt spēcīgās e-komercijas dēļ. Pasta sūtījumu apjoma samazināšanās dēļ ir ievērojami pieaugušas vēstuļu piegādes izmaksas un radušies jautājumi par piegādes biežumu. Tā kā tiek prognozēts, ka sabiedrības digitalizācija un e-komercijas izaugsme turpināsies, pasta un paku piegādes pakalpojumiem ir jāpievērš uzmanība, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus tirgus dalībniekiem, palielinātu cenu pārredzamību un aizsargātu patērētāju tiesības. ES pasta nozares tiesiskā regulējuma reforma būs vērsta uz piegādi kā pakalpojumu un nodrošinās, ka iedzīvotāji un uzņēmumi visā ES var saņemt piegādes pakalpojumus par pieņemamām cenām, vienlaikus veicinot godīgu konkurenci piegādes tirgos un palielinot patērētāju aizsardzību.

Vairāk nekā trīsdesmit gadus pēc vienotā tirgus izveides tas joprojām nav pabeigts attiecībā uz teleskaru pakalpojumiem, ar enerģētiku saistītiem pakalpojumiem un transporta un finanšu pakalpojumiem, tāpēc ir drosmīgi un steidzami jārikojas, lai to panāktu. Nozarei specifiska pakalpojumu politika jau ir izstrādāta, taču šis process turpinās.

Komisijas nesenās uzkrājumu un investīciju savienības stratēģijas mērķis ir uzlabot veidu, kā ES finanšu sistēma novirza ietaupījumus uz produktīvām investīcijām, piedāvājot labākas finanšu iespējas ES noguldītājiem un labāku piekļuvi kapitālam ES uzņēmumiem⁵³. Šajā sakarā Komisija ir izveidojusi jaunu kanālu, lai apkopotu informāciju par jauniem vai esošiem šķēršļiem finanšu tirgu integrācijai un kapitāla brīvai aprītei⁵⁴, un ir sākusi apspriešanos ar ieinteresētajām personām, lai apkopotu atsauksmes par šķēršļiem finanšu tirgu integrācijai⁵⁵. Tomēr arī atšķirības valstu tiesību aktos, tai skaitā vērtspapīru, uzņēmumu, nodokļu un maksātnešpējas tiesību aktos, kā arī administratīvo un tiesas procedūru efektivitātē, rada administratīvo slogu un šķēršļus pārrobežu investīcijām. Lai izveidotu

⁵¹ Turpat.

⁵² Turpat.

⁵³ COM(2025) 124.

⁵⁴ Sīkāku informāciju par [kanālu](#) sk. paziņojumā par uzkrājumu un investīciju savienību, COM(2025) 124.

⁵⁵ Eiropas Komisija, "[Targeted consultation on integration of EU capital markets 2025 - European Commission](#)".

efektīvu finanšu pakalpojumu vienoto tirgu, šo šķēršļu novēršanā vajadzīgi arī dalībvalstu centieni.

Ar enerģiju saistīti pakalpojumi atbalsta efektīvu enerģijas ražošanu, sadali un izmantošanu Eiropas Savienībā un pāreju uz tīru enerģiju. Tie atbalsta mūsdienīgu infrastruktūru, ko veido elektrotīkli, enerģijas uzglabāšana un digitāli invertori un skaitītāji, un ir atkarīgi no šīs infrastruktūras, kas ir nepieciešama patiesai enerģētikas savienībai. Kā paziņots Lētākas enerģijas rīcības plānā⁵⁶, gaidāmā Eiropas elektrotīklu pakete atbalstīs tīklu un starpsavienojumu paplašināšanu un modernizāciju, kas savukārt rada nepieciešamību un iespēju paplašināt ar enerģētiku saistīto pakalpojumu tirgu. Mūsu starpsavienojumu mērķrādītāju sasniegšana ir būtiska, lai apvienotu enerģijas tirgus un izveidotu noturīgu un konkurētspējīgu enerģētikas savienību. Energoefektivitātes pakalpojumi ir būtiski, lai sasniegtu klimata mērķus un samazinātu izmaksas patērētājiem un uzņēmumiem, un Komisija atbalstīs uzņēmumus, kas sniedz šādus pakalpojumus, lai tie varētu izvērst savu darbību, tai skaitā izmantojot ES garantiju shēmas, ko nodrošina EIB. Turklāt gaidāmais iedzīvotāju enerģētikas tiesību aktu kopums atbalstīs ar enerģētiku saistītu pakalpojumu, piemēram, ēku energoefektivitātes uzlabošanas, pieaugumu. Baltajā grāmatā tiks pētīts, kā padziļināt elektroenerģijas tirgus integrāciju un kā padarīt pārvaldības sistēmu stabilāku un piemērotāku pārrobežu kontekstā svarīgiem lēmumiem, kas arī turpinās atbalstīt ar enerģētiku saistītu pakalpojumu tirgu.

ES **telesakaru nozare** joprojām ir sadrumstalota atbilstoši valstu robežām, un ES operatori un patērētāji nevar pilnvērtīgi izmantot vienotā tirgus potenciālu. Pašlaik Eiropas tirgū ir vairāk nekā 100 operatori. Turklāt, lai kopīgi virzītos uz 6G, ir vajadzīgs papildu spektrs, saskaņotāka plānošana un regulējums. Strauja tehnoloģiju un tirgus attīstība paver jaunas pārrobežu pakalpojumu sniegšanas iespējas, un, lai izmantotu visas priekšrocības, var būt vajadzīgs saskaņotāks regulējums, piemēram, attiecībā uz satelītpakalpojumiem. Lai risinātu šīs problēmas un nodrošinātu, ka Eiropai ir nākotnes prasībām atbilstoši digitālie tīkli un droša un noturīga infrastruktūra, ir jāatjaunina piemērojamais tiesiskais regulējums. Lai pārietu uz mākoņbalstītu infrastruktūru un mākslīgo intelektu, ir jāuzlabo piekļuve drošai, ātrai un uzticamai savienojamībai.

Kā izklāstīts **MI kontinenta rīcības plānā**, Mākoņdatošanas un MI attīstības aktā tiks pētīta iespēja izveidot kopīgu tirgu mākoņdatošanas jaudai un pakalpojumiem, lai nodrošinātu patiesa Eiropas mākoņpakalpojumu vienotā tirgus izveidi un veicinātu daudzveidīgāku mākoņpakalpojumu sniedzēju ienākšanu tirgū.

Lai pabeigtu patiesa **vienota ES transporta tirgus** izveidi, ir jālikvidē atlikušie nevajadzīgie tehniskie šķēršļi, kas ietekmē dažādus transporta veidus. Piemēram, ES Ātrgaitas dzelzceļa plāna īstenošanai būs nepieciešams progress ES dzelzceļa satiksmes pārvaldības sistēmas konsolidēšanā, lai palielinātu jaudu un nodrošinātu netraucētu sadarbību. Sadarbīgu digitālo rīku uzlabošanai un plašai ieviešanai būtu jāsamazina administratīvais slogs, kas saistīts ar regulatīvās atbilstības nodrošināšanu. Uzlabota informācijas un datu apmaiņa transporta jomā ļautu atteikties no dokumentiem papīra formā. Digitālie rīki var arī vienkāršot ceļošanu un tūrismu Eiropā, ļaujot pasažieriem iegādāties biļetes elektroniski. Mūsu mobilitātes pakalpojumu vienoto tirgu stiprinās esošo šķēršļu likvidēšana, lai atļautu tādu

⁵⁶ COM(2025) 79.

pakalpojumu pārrobežu licencēšanu, kurus sniedz, izmantojot satīklotus un automatizētus transportlīdzekļus, un pilnībā uzticamas savienojamības nodrošināšana starp transportlīdzekļiem un infrastruktūru, saskaņojot sadarbīgu intelektisko transporta sistēmu (S-ITS) tehniskās specifikācijas. Vēl viens veids, kā stiprināt mūsu pakalpojumu un tūrisma vienoto tirgu, vienlaikus uzlabojot transporta sistēmas efektivitāti, ir padarīt pārrobežu automobiļu nomu īstenojamāku un cenas ziņā pieejamāku iedzīvotājiem. Komisija arī paredzēs pasākumus ES vienotā tirgus noteikumu un principu piemērošanai taksometru pakalpojumiem un transportlīdzekļu noma ar vadītāju.

Darbības

- Ierosināt būvniecības pakalpojumu aktu, lai mazinātu šķēršļus būvniecības un uzstādīšanas pakalpojumu pārrobežu sniegšanai (2026. gada 4. ceturksnis)
- Sadarboties ar dalībvalstīm, lai vienkāršotu atļauju piešķiršanas un plānošanas procedūras nolūkā palielināt mājokļu piedāvājumu, ņemot vērā Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plānu un Eiropas mājokļu būvniecības stratēģiju (2026. gada 1. ceturksnis)
- Sākt iniciatīvu, lai atvieglotu ar rūpniecību saistītu pakalpojumu, piemēram, uzstādīšanas, apkopes un remonta pakalpojumu, pārrobežu sniegšanu (2025. gada 4. ceturksnis)
- Izdot norādījumus un ieteikumus dalībvalstīm par regulētu uzņēmējdarbības pakalpojumu atbrīvošanu no nevajadzīga regulējuma, kas kavē investīcijas un tirdzniecību (2026. gada 1. ceturksnis)
- Izstrādāt norādījumus dalībvalstīm par to mazumtirdzniecības regulējuma samērīgumu (2026. gada 4. ceturksnis)
- Ierosināt jaunu ES piegādes aktu, ar ko aizstāt Pasta pakalpojumu direktīvu un Regulu par pārrobežu paku piegādes pakalpojumiem (tiesību akta priekšlikums – 2026. gada 4. ceturksnis)
- Ierosināt digitālo tīklu aktu, lai vienkāršotu tiesisko regulējumu un veicinātu vienotā elektronisko sakaru tirgus pilnveidošanu (2025. gada 4. ceturksnis)
- Sākt vienotās digitālās rezervēšanas un biļešu pārdošanas iniciatīvu dzelzceļa nozarē (2025. gada 4. ceturksnis)
- Sākt pasažieru un preču bezpapīra mobilitātes iniciatīvu (2026. gada 4. ceturksnis)
- Sākt iniciatīvu par automobiļu pārrobežu nomu (2025. gada 3. ceturksnis)
- Nodrošināt spēkā esošā horizontālā tiesiskā regulējuma (ES Pakalpojumu direktīva⁵⁷) saskaņotu īstenošanu un izpildi (pašlaik tiek īstenots)

3. nodaļa. MVU vienotajā tirgū

Tāpat kā ES iedzīvotājiem, arī Eiropas MVU tikai īpašās izņēmuma situācijās būtu jāpiedzīvo dokumentu pārbaudes vienotajā tirgū. Lai visās dalībvalstīs gūtu labumu no īpašiem MVU paredzētiem pasākumiem, MVU nevajadzētu būt pienākumam “kvalificēties” vai pierādīt savu statusu. Komisija kopā ar šo stratēģiju publicē vienkāršu un nebirokrātisku

⁵⁷ Direktīva 2006/123/EK.

tiešsaistes rīku, kas pieejams visās ES valodās un kas ģenerē MVU ID, pamatojoties uz pašnovērtējumu⁵⁸. Lai nodrošinātu administratīvo vienkāršošanu, gadījumos, kad MVU identifikācija tiek uzskatīta par nepieciešamu, noteikumos būtu jāatsaucas uz minēto rīku. Papildus tam būtu rūpīgi jāapsver, vai pamatotos apstākļos (piemēram, piesakoties MVU paredzētam finansējumam) no MVU būtu jāpieprasa papildu statusa apliecinājums.

Ir jāatvieglo MVU mobilitāte vienotajā tirgū, it īpaši pierobežas reģionos. Komisija izmantos MVU sūtņu tīklu, lai sadarbotos ar dalībvalstīm nolūkā vēl vairāk veicināt pasākumus, ar kuriem atbalsta un atvieglo MVU darbību pārrobežu tirdzniecībā. Vienotā tirgus šķēršļi⁵⁹ īpaši ietekmē MVU, jo tiem ir mazāk finanšu un cilvēkresursu, lai tos novērstu. Lai gan 3,6 % no MVU jau eksportē preces uz citām ES dalībvalstīm⁶⁰, to varētu darīt daudz vairāk MVU⁶¹. Lai gan 73 % no strauji augošajiem MVU plāno izvērst darbību savā iekšzemes tirgū, tikai 24 % plāno to darīt vienotajā tirgū⁶². Pastāvīgs dialogs ar dalībvalstīm un maziem uzņēmumiem ir būtisks, lai izstrādātu politiku, kas atbalsta MVU un palīdz sasniegt mērķi par 35 % samazināt MVU administratīvo slogu. Tāpēc Komisija, paturot prātā šos mērķus, pilnvērtīgāk izmantos MVU sūtņu tīkla potenciālu. Eiropas Biznesa atbalsta tīkls ar vairāk nekā 3500 konsultantu turpinās pilnveidot savus mērķorientētos konsultāciju un partneru piemeklēšanas pakalpojumus MVU, īpašu uzmanību pievēršot tam, lai labāk brīdinātu MVU par jauno tiesību aktu ietekmi un palīdzētu tiem sekmīgi tajos orientēties.

Lai izstrādātu tiesību aktus, kurus MVU var īstenot, ir vajadzīga patiesa apņemšanās ievērot principu “vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem”. Reglamentējošie noteikumi pārāk bieži MVU rada administratīvo slogu un lielākas izmaksas. Lai labāk ņemtu vērā MVU intereses un riska mazināšanas pasākumus, ir izstrādāta jauna obligāta MVU pārbaude, kas tagad tiks ieviesta Komisijas ietekmes novērtējumos attiecībā uz visām iniciatīvām, kuras ir atzītas kā būtiskas MVU⁶³. Turklāt visiem noteikumu izstrādātājiem, sagatavojot un apspriežot tiesību aktus, būtu sistemātiski jāapsver un jāiekļauj MVU labvēlīgi noteikumi. MVU labvēlīgi noteikumi ir labas prakses piemēri juridiskām klauzulām, kas aptver tos regulējuma aspektus, kuri ietekmē uzņēmējdarbības vidi, ir kopīgi vairākiem tiesību aktiem un ir paredzēti, lai MVU būtu vieglāk praktiski piemērot tiesību aktus. To sistemātiska iekļaušana tiesību aktos palīdzēs efektīvāk integrēt MVU vajadzības un nodrošinās stabilāku un paredzamāku uzņēmējdarbības vidi MVU.

Eiropas tirgum jābūt tādām, kurā paplašināšanās tiek veicināta un atalgota. MVU, kas izaug no sava statusa un kļūst par tā sauktajiem mazajiem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem (MVKU, uzņēmumi ar 250–749 darbiniekiem), parasti strauji paplašinās, palielina inovācijas spēju un ir ļoti spējīgi pielāgoties digitālajai pārveidei. Tomēr šie vidējie uzņēmumi joprojām

⁵⁸ [MVU pašnovērtējuma rīks](#).

⁵⁹ Vienotā tirgus princips, kas iekļauts Eiropas Mazās uzņēmējdarbības akta (SBA) rezultātu pārskatā, novērtē katras dalībvalsts sniegumu šajā jomā.

⁶⁰ Eurostat (2022), “[Enterprise statistics by size class and NACE Rev. 2 activity](#)”, “[Trade by NACE Rev. 2 activity and enterprise size class](#)”.

⁶¹ “[SME Performance Review Annual Report 2024/2025](#)”.

⁶² Eiropas Komisijas ziņojuma Nr. 559 “Jaunuzņēmumi, augoši uzņēmumi un uzņēmējdarbība” (gaidāms).

⁶³ Lai nodrošinātu MVU labvēlīgus tiesību aktus, Komisija ir izveidojusi [MVU filtru](#) (COM(2020) 103 final). Šajā procesā [MVU sūtņu tīkls](#) pārbauda portālā “[Izsakiet viedokli](#)” publicētās ES iniciatīvas un apzina tās, kas varētu ietekmēt MVU.

saskaras ar konkrētiem šķēršļiem, it īpaši saistībā ar administratīvo slogu⁶⁴. Tāpēc Komisija līdztekus šai stratēģijai nāk klajā ar mazu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu oficiālo definīciju⁶⁵. Lai atvieglotu uzņēmumu paplašināšanu MVKU segmentā un ārpus tā, šī definīcija ļauj MVKU statusu izmantot uzņēmumiem, kuru darbību nodrošina riska kapitāls un privātā kapitāla fondi. Tiek ierosināts attiecīgā gadījumā apsvērt šo klasifikāciju arī attiecībā uz MVU, ja MVU definīcija tiek izmantota, lai izstrādātu mērķtiecīgu finansējumu, riska mazināšanas pasākumus vai ieguvumus. Turklāt Komisija ņems vērā šos apsvērumus, izskatot iespēju atjaunināt MVU definīciju⁶⁶. MVKU tiesību aktu kopumā ir iekļauti arī divi *Omnibus* priekšlikumi ar pirmo astoņu direktīvu un regulu kopumu, lai ietekmes mazināšanas pasākumus, kas pašlaik ir rezervēti MVU, attiecinātu arī uz MVKU, kā arī ieviestu papildu vienkāršošanas pasākumus.

Mērķis ir palīdzēt uzņēmumiem, kas pārsniedz MVU definīcijā noteiktās robežvērtības, un likvidēt šķēršļus, ar ko tie saskaras pārejas procesā. Tāpēc otrajā posmā Komisija attiecīgajos izvērtējumos un pārskatīšanas procedūrās, piemēram, attiecībā uz Publiskā iepirkuma direktīvu un Standartizācijas regulu, ņems vērā arī MVKU vajadzības. Trešajā posmā MVKU tiks ņemti vērā gaidāmajos Komisijas priekšlikumos, it īpaši plānotajā digitālajā *Omnibus* paketē, kas cita starpā aptver MI aktu, Datu aktu, Datu pārvaldības aktu un Atvērto datu direktīvu. Komisija apsvērs MVKU vajadzības arī gaidāmajos tiesību aktos, kas ietekmēs nozares, kurās MVKU ir spēcīgi pārstāvēti, tai skaitā elektronikas, atjaunīgo energoresursu, aizsardzības un kosmosa nozari un energoietilpīgas nozares⁶⁷. Šādi tiesību akti ir, piemēram, gaidāmais Rūpnieciskās dekarbonizācijas paātrināšanas akts, aizsardzības *Omnibus* pakete un Kosmosa akts. Visbeidzot, MVKU tiks īpaši ņemti vērā, arī īstenojot nesen pieņemtos tiesību aktus, piemēram, Produktu ilgtspējas ekodizaina regulu vai Iepakojuma un iepakojuma atkritumu regulu.

Intelektuālā īpašuma tiesību (IĪT) intensīvāka izmantošana uzlabotu MVU piekļuvi finansējumam un tādējādi palīdzētu tiem izvērst darbību vienotajā tirgū. Intelektuālā īpašuma aizsardzība ir galvenais virzītājspēks investīcijām nemateriālos aktīvos un spēcīgs tirgus signāls MVU inovācijas potenciālam. Patentu paketes pabeigšana, visām dalībvalstīm piedaloties vienotā patenta sistēmā, ievērojami palīdzētu pilnveidot intelektuālā īpašuma vienoto tirgu, kas jau panākts attiecībā uz preču zīmēm, dizainparaugiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm. Komisija izdos ziņojumu par vienotā patenta darbību, vienlaikus iesaistoties mērķtiecīgos informatīvos pasākumos, lai mudinātu visas dalībvalstis pievienoties vienotā patenta sistēmai. Gaidāmajā Eiropas Inovācijas aktā un Jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģijā tiks ierosināti konkrēti pasākumi intelektuālā īpašuma vērtības celšanai. Komisija kopā ar Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroju (*EUIPO*)⁶⁸ pagarinās MVU fonda termiņu līdz 2026. gadam – iespējams, arī līdz 2027. gadam –, un apsvērs iespēju segt intelektuālā īpašuma vērtības celšanu, vērtēšanu un komercializāciju, kā arī izmaksas, kas saistītas ar amatniecības un rūpniecības ražojumu ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

⁶⁴ MVU paredzētu atvieglojumu pakete, COM(2023) 535.

⁶⁵ C(2025) 3500.

⁶⁶ 2003/361/EK: Komisijas Ieteikums (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju.

⁶⁷ SWD(2025) 501.

⁶⁸ <https://www.euipo.europa.eu/lv>.

Ilgospējas ziņu sniegšanas pieprasījumi bieži vien nonāk līdz MVU. Lai gan uz MVU neattiecas ilgtspējīga finansējuma tiesību akti vai pienācīgas rūpības prasības, piemēram, Direktīva par korporatīvo ilgtspējas ziņu sniegšanu (*CSRD*) un Direktīva par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju (*CSDDD*), MVU apgalvo, ka no saviem partneriem saņem dažādus ziņu sniegšanas pieprasījumus par vienu un to pašu ilgtspējas informāciju. Ierobežojot informāciju, ko lielāki uzņēmumi savā vērtības ķēdē var pieprasīt no MVU ilgtspējas ziņu sniegšanas nolūkos, tiks samazināts slogs MVU. Komisijas ierosinātie *CSRD* grozījumi saskaņā ar pirmo *Omnibus* paketi ir izstrādāti tā, lai sasniegtu šo mērķi, tiklīdz tie stāsies spēkā. Taču, lai aptvertu laikposmu līdz šādu grozījumu apstiprināšanai un nodrošinātu tūlītēju skaidrību tirgum, līdz 2025. gada vasarai tiks publicēts Komisijas ieteikums par brīvprātīgu MVU standartu, ko izstrādājusi Eiropas Finanšu pārskatu padomdevēja grupa (*EFRAG*).

MVU saskaras ar grūtībām piekļūt ilgtspējīga finansējuma iespējām. Komisija centīsies MVU atbalstīt divējādi. Pirmkārt, Komisija līdz 2025. gada vasarai pārskatīs taksonomijas deleģēto aktu par informācijas atklāšanu tādā veidā, kas neierobežo MVU piekļuvi ilgtspējīgam finansējumam un novērš to, ka MVU tiek netieši piemērotas nesamērīgas ilgtspējas ziņu sniegšanas prasības. Šī pārskatīšana īpaši būs vērsta uz zaļo aktīvu koeficienta (*ZAK*) skaitītāja un saucēja tvēruma atšķirībām. Otrkārt, pamatojoties uz Ilgtspējīga finansējuma platformas⁶⁹ ieteikumiem un uz *InvestEU* ilgtspējas garantiju, kas paredzēta MVU, Komisija izstrādās brīvprātīgu racionalizētu pieeju, lai palīdzētu MVU, kad tie meklē ilgtspējīgu finansējumu, brīvprātīgi atklāt bankām un investoriem informāciju par savu vidiskās ilgtspējas sniegumu. Turklāt Komisija izvērtēs, vai būtu nepieciešama turpmāka deleģētā akta pārskatīšana, lai vēl vairāk atvieglotu finanšu dalībnieku, it īpaši banku, ziņošanu par to, kā tās finansē MVU, kas ir iesaistīti ilgtspējīgās darbībās.

Darbības

- Nodrošināt MVU identifikācijas rīku, kura pamatā ir pašdeklarācija, kas pieejama visās ES valodās, lai attiecīgā gadījumā atvieglotu MVU statusa apliecināšanu (kopā ar vienotā tirgus stratēģiju)
- Stiprināt MVU sūtņu tīklu, tai skaitā veicināt tādu pasākumu brīvprātīgu pieņemšanu, ar kuriem veicina MVU pārrobežu tirdzniecību, un sekmēt administratīvā sloga samazināšanas programmu (2025. gada 3. ceturksnis)
- Publicēt MVU labvēlīgus noteikumus jeb labas prakses piemērus, kurus var sistemātiski apsvērt iekļaušanai tiesību aktu projektos un sarunās (2025. gada 3. ceturksnis)
- Pieņemt MVKU definīciju un MVKU *Omnibus* paketi (kopā ar vienotā tirgus stratēģiju)
- Pagarināt esošā MVU fonda, ko īsteno *EUIPO*, termiņu līdz 2026. gadam un, iespējams, līdz 2027. gadam (2025. gada 4. ceturksnis)
- Pieņemt Komisijas ieteikumu par brīvprātīgu MVU standartu (*VSME*), lai pārvaldītu ilgtspējas ziņu pieprasījumus MVU, kas izriet no to vērtības ķēdes un finanšu partneriem (2025. gada 3. ceturksnis)

⁶⁹ “SME advice/report of the Platform of Sustainable Finance – Streamlining sustainable finance for SMEs”, izmantojiet šo tiešo (EK) saiti uz 2025. gada marta ziņojumu: https://finance.ec.europa.eu/publications/platform-sustainable-finance-report-streamlining-sustainable-finance-smes_en.

- Izstrādāt brīvprātīgu racionalizētu pieeju, lai palīdzētu MVU demonstrēt savus ilgtspējas centienus un uzlabotu to piekļuvi ilgtspējīgam finansējumam, tai skaitā novērtējot nepieciešamību grozīt taksonomijas deleģēto aktu par informācijas atklāšanu, lai finanšu iestādes varētu labāk atspoguļot savas finansēšanas darbības, kas paredzētas šiem MVU (2026. gada 1. un 2. ceturksnis)

4. nodaļa. Vienotā tirgus digitalizēšana

Lai vienotais tirgus darbotos sekmīgi, dalībvalstīm un ES ir jāstrādā saskaņoti: digitālie rīki to padara iespējamu, un tie ir svarīgi pārdomātai politikas īstenošanai. Tas, ka valstu un ES līmeņa pārvaldes iestādes nesadarbojas un neuzņemas kopīgu atbildību par vienotā tirgus ikdienas darbību, noved pie atšķirīgām pieejām un tādas kopīgu noteikumu piemērošanas, kas ierobežo vienotā tirgus efektivitāti.

Efektīva un mūsdienīga tiesiskā regulējuma galvenie elementi ir skaidra un tiešsaistē viegli atrodamā informācija par prasībām, digitāli pieejamas procedūras un automatizēta ziņošana. Tomēr ekonomikas dalībniekiem ir grūti vai neiespējami piekļūt informācijai un kārtot administratīvās formalitātes tiešsaistē. Ja arī digitālas procedūras pastāv, tad grūti interpretējami tiesību akti, mašīnlasāmi datu formāti, sadrumstalotas IT ekosistēmas un neefektīva datu apmaiņa iedzīvotājiem un uzņēmumiem apgrūtina regulatīvo prasību izpildi digitālajā vidē.

ES ir vajadzīga paradigmas maiņa – pāreja no dokumentos balstīta vienotā tirgus uz datos balstītu vienoto tirgu. Papīra dokumentu apmaiņa ir jāaizstāj ar digitālo datu apmaiņu. Tas nozīmē automatizētu digitālu apmaiņu ar strukturētiem datiem un to paziņošanu, kas ļauj uzņēmumiem un publiskajām iestādēm apmainīties ar datiem reāllaikā, tādējādi papīra dokumentu apgrūtināto apstrādi un dokumentos balstītas atbilstības sistēmas aizstājot ar sadarbības iespējamiem un drošiem datos balstītiem risinājumiem. Politikas izstrādē un īstenošanā ir jāintegrē digitālās gatavības princips⁷⁰, nodrošinot, ka regulatīvās prasības jau no paša sākuma tiek izstrādātas tā, lai tās būtu digitālas, sadarbībasveidīgas un racionalizētas⁷¹.

Jau tagad tiešsaistē var nodibināt uzņēmumus un iesniegt par tiem informāciju valstu uzņēmējdarbības reģistros, un jauni digitālie rīki, piemēram, ES sabiedrības apliecība, t. i., ES korporatīvā identitātes karte, vēl vairāk samazinās slogu uzņēmumiem⁷². Šo procedūru un rīku pamatā ir Eiropas vienotais identifikācijas numurs (EVIN) un uzņēmējdarbības reģistru savstarpējās savienojamības sistēma (*BRIS*), kas nodrošina piekļuvi oficiālai, uzticamai un mašīnlasāmai informācijai par uzņēmumiem un garantē drošu informācijas apmaiņu starp uzņēmējdarbības reģistriem saskaņā ar vienreizējas iesniegšanas principu. Minēto procedūru un rīku īstenošana un izstrāde būs būtiska, lai varētu īstenot turpmākus centienus pilnībā digitalizēt procedūras un samazināt administratīvo slogu uzņēmumiem, tai skaitā izmantojot gaidāmo starpsavienojumu ar ES faktisko īpašnieku

⁷⁰ Sadarbībasveidīga Eiropas akts stājās spēkā 2024. gada aprīlī, un tas ļaus agrīni apzināt digitālajai jomai būtiskas prasības, kā arī noteikt pienākumu veikt sadarbībasveidīgas novērtējumus.

⁷¹ Komisijas paziņojumā “Vienkāršāka un ātrāka Eiropa” (COM(2025) 47) sīkāk paskaidrots, kā viedas un digitālas īstenošanas principi tiks integrēti ES tiesību aktu izstrādē.

⁷² Digitalizācijas direktīva (ES) 2019/1151 un Direktīva (ES) 2025/25 attiecībā uz modernizēšanu sabiedrību tiesību jomā.

reģistriem un maksātspējas reģistru sistēmām, kā arī vēl vairāk paplašinot EVIN kā uzņēmumu identifikatora izmantošanu dažādās politikas jomās.

Digitālā identitāte sniedz iespēju visā ES droši un pāri robežām piekļūt digitālajiem pakalpojumiem un kopīgot datus, atribūtus un akreditācijas datus, kam ir juridisks spēks. ES digitālās identitātes satvara pilnīga īstenošana, it īpaši ES digitālās identitātes maku ieviešana 2026. gada beigās, ir būtiska, lai atbalstītu drošu, uzticamu un pārrobežu digitālo mijiedarbību pilsoņiem un iedzīvotājiem. Ar gaidāmo Eiropas darījumdarbības maku tiks izveidota ekonomikas dalībnieku digitālā identitāte, attiecībā uz uzņēmumiem kā pamatu izmantojot *BRIS* un EVIN. Tas ļaus kopīgot pārbaudītus datus un akreditācijas datus un izveidot juridiski derīgu paziņošanas kanālu, nodrošinot netraucētu mijiedarbību ar valsts pārvaldes iestādēm un samazinot regulatīvās atbilstības izmaksas.

Vienotā digitālā vārteja (VDV) nodrošina vienas pieturas aģentūras piekļuvi informācijai, atbalsta pakalpojumiem un vienreizējas iesniegšanas administratīvajām procedūrām. Tomēr digitālo publisko pakalpojumu pieejamība pārrobežu lietotājiem ievērojami atpaliek salīdzinājumā ar valsts līmeņa lietotājiem⁷³. Rezultātā iedzīvotāji un uzņēmumi joprojām saskaras ar nopietnām problēmām saistībā ar tādu dokumentu atklāšanu, izgūšanu un iesniegšanu, kurus pieprasa citu dalībvalstu iestādes. Vienreizējas iesniegšanas tehniskā sistēma (*OOTS*) nodrošinās dokumentu un datu automatizētu apmaiņu starp iestādēm, tiklīdz tā būs ieviesta praksē, un šai sistēmai būs jāpievienojas vairāk nekā 80 000 valstu kompetento iestāžu. Secības ziņā prioritāri ir jādigitalizē atļauju piešķiršanas procedūras, kas ietilpst Neto nulles emisiju industrijas akta un Kritiski svarīgo izejvielu akta darbības jomā, kā arī atļauju piešķiršanas procedūras noteiktiem pakalpojumu sniedzējiem.

Lai gan VDV un *OOTS* veicina netraucētu pārrobežu piekļuvi informācijai un procedūrām, Iekšējā tirgus informācijas (*IMI*) sistēma uzlabo koordināciju un sadarbību starp dalībvalstu iestādēm. Lai pilnvērtīgi izmantotu *IMI* potenciālu politikas īstenošanas atvieglošanā, jāpaplašina piekļuve *IMI* un jāuzlabo sadarbība. Tas ietvers vispārēja un atkārtoti izmantojama *IMI* portāla izveidi uzņēmumu savienošanai ar *IMI*, *IMI* paziņošanas centra izmēģināšanu un *IMI* savienošanu ar citām sistēmām.

Digitālā produkta pase (DPP) kļūs par galveno instrumentu produktu informācijas atklāšanai un kopīgošanai visos jaunajos un pārskatītajos tiesību aktos produktu jomā. DPP, kas ieviesta ar Produktu ilgtspējas ekodizaina regulu, tiks izmantota kā digitāls kontainers digitālām etiķetēm, atbilstības dokumentācijai, instrukcijām, rokasgrāmatām, noteiktai drošības informācijai, tehniskajai dokumentācijai un citai informācijai, kas obligāti jāsniedz saskaņā ar ES tiesību aktiem, un DPP jau ir iekļauta vairākos jaunos ES tiesību aktos. Produktam pievienots datu nesējs, piemēram, kvadrātkods, nodrošinās piekļuvi šai informācijai. Paredzams, ka pirmā DPP, kas attiecas uz baterijām, sāks darboties 2027. gadā, un šis rīks tiks pakāpeniski ieviests citās produktu kategorijās. Komisija kopā ar šo stratēģiju ir pieņēmusi vienkāršošanas *Omnibus* priekšlikumu, kura mērķis ir veikt pirmās darbības, lai ES produktu tiesību aktus saskaņotu ar digitālo laikmetu, tai skaitā atļaujot lietošanas instrukcijas darīt pieejamas galvenokārt elektroniskā formātā un digitalizējot atbilstības deklarācijas. Atbilstības deklarāciju pilnīga digitalizācija un patērētājiem ērta lietošanas

⁷³ 2024. gada salīdzinošais ziņojums par e-pārvaldi.

instrukciju digitalizācija, kas tiks panākta ar *Omnibus*, ātri samazinās izmaksas gan ekonomikas dalībniekiem, gan iestādēm.

Gaidāmajā JTR reformā DPP tiks pilnībā ieviesta kā rīks, ar ko pierāda atbilstību ES tiesību aktiem produktu jomā. Tiks novērtēta arī DPP IT infrastruktūras iespējamā izmantošana, lai uzņēmumi varētu automatizēti atkalizmantot datus, tā racionalizējot iestāžu veikto ziņošanu un pārbaudes. Šajā reformā arī tiks pētīti veidi, kā digitalizēt produktu sertifikācijas procesus, nodrošinot, ka atbilstības novērtējumi tiek pārvaldīti strukturētā un pārredzamā veidā, tādējādi ietaupot uzņēmumu un iestāžu laiku un naudu.

Mašīnlasāmi datu formāti rada mazāk efektīvus un dārgākus standartizācijas procesus. Tas apgrūtina MVU iespējas sniegt ieguldījumu standartu izstrādē un attiecīgo standartu noteikšanā un izmantošanā. ES standartiem paredzētu strukturētu un mašīnlasāmu datu formātu izstrāde nodrošinās lielāku pārredzamību un atvieglos uzņēmumu iesaisti standartizācijas procesā. Pārskatot Standartizācijas regulu, šis strukturētais datu formāts kļūs par normu, kas palielinās efektivitāti, padarīs standartus lietojamākus un samazinās izmaksas un administratīvo slogu uzņēmumiem, kā arī tiks piedāvāta apmācība, lai palīdzētu uzņēmumiem pāriet uz jauno formātu.

Lai gan jaunā publiskā iepirkuma datu telpa jau sniedz ieguvumus, vienotā tirgus publiskā iepirkuma IT ekosistēma joprojām ir sadrumstalota, un datu apmaiņa ir neefektīva. Tas nozīmē, ka valstu datubāzes nav pietiekami sadarbspējīgas, kā rezultātā samazinās konkurence un piegādātājiem katru reizi no jauna ir jāiesniedz viena un tā pati informācija un pierādījumi. Īstermiņā publiskā iepirkuma procedūras tiks vairāk standartizētas, izmantojot Eiropas Standartizācijas komitejas (*CEN*) standartizācijas pieprasījumu. Saistībā ar publiskā iepirkuma direktīvu pārskatīšanu tiesību aktos būtu jāintegrē vienreizējas iesniegšanas princips, lai uzņēmumi varētu piedalīties publiskajā iepirkumā visā Eiropā, atkārtoti neiesniedzot vienu un to pašu informāciju un pierādījumus. Digitālā autentifikācija tiks ieviesta arī publiskā iepirkuma procesos. Publiskās pārvaldes digitālā pārveide būvniecības pakalpojumu jomā būtu jāveicina, publiskā iepirkuma procesos izmantojot īpašus digitālos rīkus, piemēram, ēku informācijas modelēšanas (*BIM*) programmatūru.

E-rēķinu sagatavošana, kas ir svarīgs vienotā tirgus digitālais elements, nodrošina tūlītējus izmaksu ietaupījumus, automatizējot rēķinu apstrādi un apmaiņu. E-rēķini ļauj automatizēt PVN un citus ziņošanas pienākumus, piemēram, attiecībā uz ilgtspējas ziņu sniegšanu vai muitas formalitātēm. ES tiesību akti par e-rēķiniem publiskajā iepirkumā veicina ES e-rēķinu standartu, taču ES uzņēmumos e-rēķinu izmantošana ir ierobežota, e-rēķinu ES standarta ieviešana ir zema, trūkst sadarbspējīgu risinājumu un dati reti tiek atkalizmantoti. Ir paredzēts pasākumu kopums, lai nodrošinātu sadarbību un Eiropas e-rēķinu standarta un *eDelivery* tehnisko specifikāciju ieviešanu, tai skaitā Komisijas ieteikums integrēt e-rēķina moduli visos grāmatvedības programmatūras risinājumos un revidēt valstu sertifikācijas shēmas. Vienlaikus ir plānots izmēģināt e-rēķinu datu atkalizmantošanu ilgtspējas ziņu sniegšanai un palielināt muitas pārredzamību, sasaistot e-rēķinu datus ar muitas datiem, un tas jādara saskaņā ar ES muitas datu centra attīstību.

Vienotā digitālā vārteja, vienreizējas iesniegšanas tehniskā sistēma, digitālā produkta pase, e-rēķini, gaidāmais Eiropas darījumdarbības maks, Uzņēmējdarbības reģistru savstarpējās savienojamības sistēma un Eiropas vienotais identifikācijas numurs

uzņēmumiem, kā arī dažādas citas iniciatīvas, kuru mērķis ir racionalizēt datu apmaiņu un digitālo ziņošanu, kopīgi izveidos saskaņotu digitālo risinājumu ekosistēmu. Šie instrumenti ir paredzēti, lai radītu sinerģiju, kas atvieglo un vienkāršo uzņēmējdarbību ES. Šis savstarpēji savienotais digitālo instrumentu kopums ne tikai uzlabos uzņēmumu ikdienas efektivitāti, bet arī veicinās lielāku ekonomisko integrāciju un inovāciju visā Eiropā.

Darbības

- Ieviest Eiropas darījumdarbības maku, lai uzņēmējdarbība Eiropas Savienībā būtu īstenojama vienkārši un digitāli (tiesību akta priekšlikums – 2025. gada 4. ceturksnis)
- Ieviest ES digitālās identitātes makus visās dalībvalstīs kā drošu, uzticamu un privātu digitālās identifikācijas līdzekli ikvienam Eiropā (2026. gada 4. ceturksnis)
- Pārskatīt *IMI* regulu, lai racionalizētu *IMI* paplašināšanu uz jaunām jomām (tiesību akta priekšlikums – 2026. gada 4. ceturksnis)
- Digitalizēt atbilstības deklarācijas un dažus citus produktu dokumentus (*Omnibus* priekšlikumi kopā ar stratēģiju)
- Grozīt ES tiesību aktus, lai paplašinātu DPP kā digitāla konteineru izmantošanu ar produktiem saistītas informācijas sniegšanai (daļa no JTR pārskatīšanas, 2026. gada 2. ceturksnis), un nodrošināt tās tehnisko ieviešanu
- Ieviest digitalizācijas noteikumus pārskatītajā standartizācijas un publiskā iepirkuma tiesiskajā regulējumā (2026. gada 2. un 4. ceturksnis)
- Pārskatīt *acquis* par e-rēķinu izmantošanu publiskajā iepirkumā, pārveidojot spēkā esošo direktīvu par regulu un nosakot, ka e-rēķinu ES standarts ir obligāti jāizmanto publiskajā iepirkumā (2026. gada 4. ceturksnis)

5. nodaļa. Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšana

Eiropas tirgus var nodrošināt plaša mēroga sviras efektu tikai tad, ja tas ir paties vienotais tirgus. Pat ar vislabākajiem noteikumiem nevar sasniegt tajos izvirzītos mērķus, ja tos neīsteno vai nepiemēro pārdomāti un viendabīgi. Šo noteikumu efektīva, proaktīva un ātra izpilde nodrošina, ka vienotā tirgus priekšrocības kļūst par taustāmu realitāti uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Gan E. Letas ziņojumā, gan M. Dragi ziņojumā pausts aicinājums uzlabot vienotā tirgus noteikumu izpildi.

Vienotā tirgus noteikumu pareiza piemērošana un izpilde ir Komisijas un dalībvalstu, tai skaitā valsts, reģionālo un pašvaldību līmeņa iestāžu, kopīga atbildība. Papildus augsta līmeņa vienotā tirgus pārstāvja iecelšanai ir svarīgi, lai dalībvalstis pastiprinātu savas valsts spējas nodrošināt atbilstību vienotajam tirgum, it īpaši risinot atsevišķus iebildumus, kas izteikti pret valsts pasākumiem, vai praksi, kura tiek uzskatīta par nesaderīgu ar vienoto tirgu, un atbalstītu uzņēmumus un iedzīvotājus ar ātriem, viegli pieejamiem un efektīviem līdzekļiem, kas tiem ļautu izmantot savas vienotā tirgus brīvības. Dalībvalstis papildina Komisijas kā Līgumu izpildes uzraudzītājas lomu un uzņemas kopīgu atbildību par vienoto tirgu, kā aprakstīts 1. nodaļā.

Jaunu vienotā tirgus šķēršļu novēršana

Profilakse ir labāka nekā ārstēšana. Tā sākas no brīža, kad dalībvalsts apsver jaunu noteikumu. It īpaši šobrīd profilaksei jābūt katras dalībvalsts prioritātei, lai novērstu turpmāku vienotā tirgus sadrumstalotību, veicinātu labāku atbilstības nodrošināšanas kultūru un

pastiprinātu jaunu regulatīvo šķēršļu novēršanu. Svarīgākie preventīvie instrumenti ir paziņojumi, kas iesniegti saskaņā ar Vienotā tirgus pārredzamības direktīvu⁷⁴ un Pakalpojumu direktīvu⁷⁵. Turklāt Samērīguma novērtēšanas direktīvā⁷⁶ ir paredzēti *ex ante* samērīguma novērtējumi par dalībvalstu jauno regulējumu attiecībā uz regulētiem profesionālajiem pakalpojumiem. Šie instrumenti nodrošina pārredzamību attiecībā uz jauniem valstu noteikumiem un dod iespēju apspriesties ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu padziļinātu novērtējumu par to ietekmi uz vienoto tirgu ar mērķi novērst jaunus šķēršļus. Vajadzības gadījumā tiks uzlaboti esošie preventīvie instrumenti, konkrētāk, uzlabojot pārredzamību un apspriežoties ar ieinteresētajām personām.

Ir rūpīgi jāizvērtē plānotie valstu noteikumi, kas varētu radīt šķēršļus vienotajā tirgū, lai šādi šķēršļi pastāvētu tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams legītimu sabiedrības interešu aizsardzībai. Šajā sakarībā izšķiroša nozīme ir samērīgumam. Pirms valsts noteikumu pieņemšanas dalībvalstis veic rūpīgu samērīguma novērtējumu. Komisija nodrošinās šādu novērtējumu regulāru un padziļinātu uzraudzību, it īpaši gadījumos, kad ES tiesību aktos attiecībā uz tiem ir paredzēti īpaši noteikumi vai procedūras⁷⁷.

Sadarbība vienotā tirgus šķēršļu mazināšanai

Cieša sadarbība starp dalībvalstīm un Komisiju ir būtiska, lai efektīvi īstenotu vienotā tirgus noteikumus un likvidētu esošos šķēršļus. Galvenās platformas, kas nodrošina strukturētu sadarbību, ir *SOLVIT* tīkls⁷⁸, kas palīdz risināt individuālus gadījumus, kuros iedzīvotāji un uzņēmumi ar šķēršļiem saskaras, pārvietojoties vai veicot uzņēmējdarbību pāri robežām, un Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupa (*SMET*)⁷⁹.

Lai arī gan *SOLVIT*, gan *SMET* darbība ir bijusi sekmīga, ir vēl vairāk jāstiprina un jāpaplašina to darbs, secinājumus pārvēršot konkrētos turpmākos pasākumos. Dalībvalstīm būtu jāstiprina savi *SOLVIT* centri, koncentrējoties uz personālu, īpašām zināšanām, kontaktu tīklu un spēju ietekmēt citas valsts iestādes. Komisija likvidēs *SOLVIT* konstatētos vienotā tirgus šķēršļus, tai skaitā vajadzības gadījumā uzsākot pārkāpumu procedūras, un turpinās ziņot par *SOLVIT* lietām, tai skaitā turpmākajos gada progresa ziņojumos Eiropas Parlamentam un Padomei par izpildi un īstenošanu. *SMET* tiks stiprināts, lai efektīvāk likvidētu būtiskākos vienotā tirgus šķēršļus precēm, pakalpojumiem, cilvēkiem un kapitālam, kas kavē ES konkurētspēju. Tas tiks darīts ikgadējā augsta līmeņa politikajā sanāksmē⁸⁰. Turklāt Komisija rūpīgi analizēs *SMET* darba rezultātus. Ja šķēršļi nebūs pietiekami novērsti, tā veiks konkrētus turpmākus pasākumus, piemēram, īstenošot pārkāpumu procedūras, ja šķērslis ir saistīts ar ES tiesību aktu pārkāpumu, vai pārskatīs tiesību aktu, vai arī pieņems jaunu tiesību aktu, ja šķērslis ir saistīts ar ES noteikumu neesību vai neprecizitāti.

Efektīva tiesvedība vajadzības gadījumā

⁷⁴ Direktīva (ES) 2015/1535.

⁷⁵ Direktīva 2006/123/EK.

⁷⁶ Direktīva (ES) 2018/958.

⁷⁷ Piemēram, Samērīguma novērtēšanas direktīva (Direktīva (ES) 2018/958).

⁷⁸ Sīkāku informāciju sk. [SOLVIT tīmekļa vietnē](#).

⁷⁹ Sk. 20. zemsivītras piezīmi.

⁸⁰ Sīkāku informāciju par *SMET* ikgadējo augsta līmeņa politisko sanāksmi sk. 1. nodaļā “Šķēršļu likvidēšana: pastiprināti centieni likvidēt desmit nopietnākos šķēršļus”.

Efektīva, proaktīva un ātra tiesvedība ir svarīga vienotā tirgus noteikumu stratēģiskai izpildei. Pārkāpumu procedūras ir spēcīgs instruments, kas uzticēts Komisijai, lai nodrošinātu vienotā tirgus noteikumu ievērošanu. Gadījumos, kad Komisija nolemj sākt pārkāpumu procedūras par vienotā tirgus noteikumu pārkāpumiem, Komisija tās paātrinās gan iekšēji, gan dialogā ar dalībvalstīm. Pārkāpumu procedūras tiks papildinātas ar pārredzamu saziņu un precīziem paskaidrojumiem par sasniedzamajiem mērķiem, paredzamajiem ieguvumiem no lēmumiem par pārkāpumiem, kā arī rezultātiem, kas sasniegti lietās, kurās tiesvedība ir slēgta.

Stratēģisko izpildes prioritāšu virzīšanai būs izšķirīga nozīme. Reaģējot uz būtiskiem ES tiesību aktu pārkāpumiem, uz kuriem norādījušas ieinteresētās personas, tiks nodrošināta izpilde, taču galvenā uzmanība tiks pievērsta vienotā tirgus noteikumu proaktīvai un stratēģiskai izpildei. Komisija noteiks prioritārās politikas jomas un iekļaus tās ikgadējā vienotā tirgus noteikumu izpildes programmā, veiks sistemātisku izmeklēšanu par vienotā tirgus noteikumu īstenošanu un piemērošanu šajās jomās un vajadzības gadījumā saskaņoti uzsāks pārkāpumu procedūras.

Darbības

- Ierosināt Vienotā tirgus šķēršļu likvidēšanas aktu (vajadzības gadījumā 2027. gada 3. ceturksnis, pamatojoties uz esošo preventīvo instrumentu darbības novērtējumu)
- Sasaukt pirmo augsta līmeņa vienotā tirgus pārstāvju sanākumi (2025. gada 4. ceturksnis)
- Sarīkot *SMET* pirmo ikgadējo augsta līmeņa politisko sanākumi (2025. gada 4. ceturksnis)
- Stiprināt valstu *SOLVIT* centrus un visu tīklu, lai efektīvāk risinātu problēmas un labāk atbalstītu ekonomisko pamatojumu (2025. gada 4. ceturksnis)
- Komisija un dalībvalstis īsteno sistemātiskus turpmākos pasākumus saistībā ar *SOLVIT* konstatētajiem strukturālajiem jautājumiem un šķēršļiem, attiecībā uz kuriem *SMET* centieni nav bijuši sekmīgi (no 2025. gada 2. ceturkšņa)
- Sagatavot pirmo ikgadējo vienotā tirgus noteikumu izpildes programmu (2026. gada 1. ceturksnis), kas jāsaista ar gada ziņojuma par vienoto tirgu un konkurētspēju publicēšanu)

Secinājums

Laikā, kad pasaulē valda īpaši liela nenoteiktība, mums ir pilnībā jāizmanto Eiropas tirgus potenciāls. Vienotais tirgus tika izveidots pirms vairāk nekā trīsdesmit gadiem, lai attīstītu Eiropas sociālo tirgus ekonomiku, kas mūsu iedzīvotājiem nodrošina pārticību. Ir paveikts daudz. Tomēr mēs varam darīt vēl vairāk, un mums ir jādara vairāk, lai novērstu šķēršļus, vienkāršotu noteikumus un veicinātu uzņēmumu izaugsmi. ES iedzīvotāji un uzņēmumi ir jāaizsargā no negodīgas konkurences, riskiem un neparedzamiem globāliem satricinājumiem un jāturpina nodrošināt tiem sistēmu, kuras pamatā ir tiesiskums, paredzamība un juridiskā noteiktība. Tieši Eiropas tirgus ir tas, kas uzlabo mūsu iekšējās vērtības ķēdes.

Spēcīgs vienotais tirgus Eiropai nodrošina spēcīgu pozīciju pasaulē, un ES joprojām ir stabils un uzticams partneris līdzīgi domājošām valstīm gan pasaulē⁸¹, gan reģionā. Papildus EEZ un EBTA valstu dalībai vienotajā tirgū Komisija ierosina strukturētu satvaru, kas veicina Rietumbalkānu, Ukrainas un Moldovas iekļaušanu. Šis ceļš uz vienoto tirgu ietvertu ciešāku regulējuma saskaņošanu un šo valstu rūpniecības nozaru labāku integrēšanu Eiropas vērtības ķēdēs, pirms tās ir pievienojušās ES. Turklāt, lai gan ES ir un arī turpmāk būs viens no atvērtākajiem ekonomikas reģioniem, globālo tirdzniecību būtiski maina dažu trešo valstu negodīgā prakse, nepamatotie tarifi un kropļojošās subsīdijas. Lai atjaunotu vienlīdzīgus konkurences apstākļus un tā kā vienotais tirgus nevar būt valsts izraisīta jaudas pārpalikuma un tirdzniecības novirzīšanas eksporta galamērķis, ES vajadzības gadījumā pilnībā izmantos tirdzniecības aizsardzības instrumentus (tai skaitā aizsardzības pasākumus) un pamatotus tarifus.

Eiropas tirgus turpmākā attīstība ir kopīgs uzdevums. Komisija savas kompetences ietvaros palīdzēs veikt šajā stratēģijā izklāstītās darbības un izmantos visus tās rīcībā esošos instrumentus, lai nodrošinātu atbilstību vienotā tirgus noteikumiem, tai skaitā vajadzības gadījumā uzsākot pārkāpumu procedūras. Mēs aicinām Eiropas Parlamentu un Padomi sadarboties un kā prioritāti noteikt vienotā tirgus priekšlikumu pieņemšanu. Kopā mums būtu līdz 2030. gadam jāievieš modernizēts un digitalizēts Eiropas tirgus satvars.

Galvenā loma ir dalībvalstīm, jo ES noteikumu ikdienas piemērošana ir to rokās. Tāpēc ir svarīgi, lai dalībvalstis savu politiku un tiesību aktus saskaņotu ar mūsu kopīgajiem mērķiem un noteikumiem nolūkā atvieglot uzņēmējdarbību un ļaut uzņēmumiem vieglāk darboties visā Eiropas tirgū.

Eiropadome paziņoja, ka tā izvērtēs progresu, kas panākts Eiropas tirgus turpmākajā attīstībā, un nodrošinās politisku atbalstu. Komisija ir gatava atbalstīt šos centienus un savā gada ziņojumā par vienoto tirgu un konkurētspēju sniegs jaunāko informāciju par progresu, kas panākts šīs stratēģijas īstenošanā, tai skaitā par galvenajiem darbības rādītājiem.

⁸¹ Komisija turpinās sadarboties ar Apvienoto Karalisti, Kanādu, Japānu, Dienvidkoreju un citām līdzīgi domājošām valstīm, it īpaši izmantojot brīvās tirdzniecības nolīgumus un mērķtiecīgākas un elastīgākas partnerības.